

GRUPPARBETENS PEDAGOGISKA OCH SOCIALAPEDAGOGISKA BETYDELSE

- En kvalitativ studie om socionomstudenters erfarenheter och upplevelser av grupparbete.

REZGAR ABBASI

BAKHTIAR GHARANY

*Huvudområde: Socialt arbete
Nivå: Grundnivå
Högskolepoäng: 15 hp
Program: Socionomprogrammet
Kursnamn: Examensarbete inom socialt
arbete
Kurskod: SAA056*

Handledare: Ciro Aparicio

*Seminariedatum: 2019-03-27
Betygsdatum: 2019-04-29*

SAMMANFATTNING

Syftet med föreliggande studie är att undersöka betydelsen av grupporienterad pedagogik för socionomstudenter. Detta har genomförts genom en kvalitativ ansats där urvalet vändes mot en målinriktad grupp, och därefter har semistrukturerade intervjuer utförts. Resultatet visar att grupporienterad pedagogik har upplevts positivt, lärorikt och uppfostrande i stort bland respondenterna trots en del konflikter och olika synpunkter. Vidare synliggörs och poängteras egenskaper som acceptans, lyhördhet, anpassning och öppenhet som något som uppföds eller finslipas av att arbeta i grupp. Andra aspekter som framkommer i resultatet är förutsättningar för ett funktionellt grupparbete, där respondenterna listar upp en del kriterier såsom vilja till samarbete, gruppstorlek och konstellation som viktiga förutsättningar för ett välfungerande grupparbete. Sammanfattningsvis belyser studiens innehåll att det råder stora utvecklingsmöjligheter inom grupparbete men att det även är av vikt att kontinuerligt utveckla och hålla uppsikt över grupprocesserna.

Nyckelord: pedagogik, social pedagogik, grupparbete, samarbete, upplevelse.

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate group-oriented pedagogy and its effects, based on the subjective experiences of social students, i.e. to study the pedagogical and special educational significance of the group work. This has been done through a qualitative approach where the selection was turned towards a targeted group, and then semi-structured interviews were conducted. The result shows that group-oriented pedagogy was perceived positively, instructively and educating in large part among the respondents despite some conflicts and different views. Furthermore, characteristics such as acceptance, responsiveness, adaptation and openness are highlighted and emphasized as something that is bred or refined by working in groups. Other aspects that emerged from the results were prerequisites for a functional group work, where the respondents listed some criteria such as willingness to cooperate, group size and constellation as important conditions for a well-functioning group work. In summary, the study's content highlights that there are great opportunities for development within group work, but that it is also important to continuously develop and keep an eye on the group processes.

Keyword: pedagogy, social pedagogy, group work, collaboration, experience.

INNEHÅLL

1	INTRODUKTION	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syftet och frågeställningar	3
1.3	Centrala begrepp	3
1.3.1	Grupparbete	3
1.3.2	Pedagogik	3
1.3.3	Socialpedagogik	3
2	TIDIGARE FORSKNING	4
2.1	Grupparbete som en tillhörighets- och inlärningsplattform	4
2.2	Grupparbete som en social arena	5
2.3	Organisatoriska och pedagogiska förutsättningar	7
2.4	Sammanfattande reflektion	8
3	TEORETISK PERSPEKTIV	9
3.1	Symbolisk interaktionism	9
3.1.1	Symboler och språket	9
3.1.2	Personligheten	10
3.1.3	Samhället som socialt konstruerat sammanhang	11
4	METOD OCH MATERIAL	12
4.1	Metodval	12
4.2	Urval	12
4.3	Datainsamlingsmetod och genomförande	13
4.3.1	Missivbrev/Frågeguide	13
4.3.2	Intervjun	13
4.3.3	Litteraturgenomgång	14
4.4	Tillförlitlighet och Äkthet	14
4.5	Etiskt ställningstagande	15
4.6	Databearbetning och analysmetod	16

5	RESULTAT OCH ANALYS	16
5.1	Personlig erfarenhet av grupparbete	16
5.1.1	Analys	17
5.2	Den pedagogiska betydelsen av grupparbete	17
5.2.1	Analys	20
5.3	Kunskapsutbyte bland studenter	20
5.3.1	Analys	21
5.4	Studenternas roll, ansvar och ledarskap	22
5.4.1	Analys	23
5.5	Grupparbetets betydelse ur ett socialt perspektiv	24
5.5.1	Analys	25
5.6	Kommunikation och konflikthantering inom gruppen	26
5.6.1	Analys	26
5.7	Personlig utveckling och sociala färdigheter	27
5.7.1	Analys	28
6	DISKUSSION	29
6.1	Resultatdiskussion	29
6.2	Metoddiskussion	32
6.3	Etisk diskussion	33
7	SLUTSATSER	33
	REFERENSLISTA	34

BILAGA A

BILAGA B

1 INTRODUKTION

Intresset för denna undersökning har väckts under utbildningens gång då grupparbeten har haft en omfattande och central roll under hela utbildningen. Erfarenheter och upplevelser som grupparbete inbringat, har ändrat vårt förhållningssätt och perspektiv på gruppodynamikens betydelse. Med anledning av detta har en vilja uppväckts för att efterforska hur andra studenter har upplevt den grupporienterade pedagogiken inom socionomutbildningen. Grupparbete generellt förekommer och används på många olika platser, däribland i skolan och i socialt arbete. Det därmed utifrån denna aspekt det bestämdes att skriva om grupporienterad pedagogik och dess betydelse utifrån socionomstudenters rationella, kognitiva och subjektiva upplevelser. Detta görs med hjälp av tidigare forskning på fältet, det vill säga grupparbete och pedagogik, teoretiska ansatser och kvalitativa intervjuer utifrån en frågeguide.

Yrkesområden inom socialt arbete medför utmaningar däribland i form av förmågan till att kunna samarbeta och samverka med klienter, olika myndigheter, diverse verksamheter. Det är också viktigt att kunna behärska konsten av att lyssna och kommunicera på ett integrerande sätt som hjälper socialarbetaren att kunna se helhetsbilden och därmed kunna arbeta och agera professionellt. Utöver ovanstående punkter är det också av stor betydelse att kunna samråda och samspråka inom den egna verksamheten med både erfarna kollegor och även generellt under gruppsammanskomster. Därmed har det väckts ett intresse för denna studie genom att undersöka grupporienterad pedagogik och dess betydelse för socionomstudenter. Alltså tydliggöra grupparbetens betydelse för studenternas personliga, professionella och sociala utveckling. Därmed är det också av intresse att undersöka hur gruppkonstellationerna har varit och verkat rent pedagogiskt samt hur de sociala förhållandena har hanterats.

1.1 Bakgrund

Grupparbete används i allt större utsträckning både i skolan och inom andra utbildningsformer dock ter sig arbetsformerna olika i dess mening och syfte. Grupparbete används för att kunna ge studenter de verktyg och den kunskap som efterfrågas samt att organisera undervisningen på ett sätt där studenten aktivt jobbar för sitt eget lärande. Samtidigt kan grupparbete betecknas som en pedagogisk metod där studenterna får lära sig att i samverkan och genom ett kritiskt och forskande synsätt arbeta för att utvecklas. Detta arbetssätt skiljer sig från klassrummets traditionella undervisningsform (Chiriac, 2013 a).

Chiriac (2013 b) menar att grupparbete som undervisningsmetod bistår studenters utveckling i två avseenden. Genom att bidra till studenters utveckling gällande teoretisk kunskap samt att utveckla deras samarbetsförmåga. Interaktion som uppstår inom grupparbeten utvecklar studenters lärande. Studenter lär sig hur de ska lösa problem och

därefter utvecklas deras förmåga till att tänka annorlunda och förbättra den egna förståelsen. Genom diskussioner och argumentationer som uppstår mellan gruppens medlemmar lär sig studenterna nya tillvägagångssätt av varandra och lyckas därmed att få bättre resultat samt att tänka självständigt i det långa loppet. Detta genom att studenter i samarbete med andra i gruppen kontemplerar över sitt tänkande samt jämför det mot övriga gruppmedlemmars tankesätt. Dessutom utvecklas studenters argumentationsteknik och kritiska tänkande genom reflektioner och gruppdiskussioner som uppstår mellan medlemmarna i gruppen. Att främja och utveckla studenters samarbetsförmåga är inte det enda sociala målet med grupparbete som undervisningsmetod. Det handlar också om att utveckla gruppmedlemmarnas förmåga till att lyssna och kommunicera, helt enkelt ett sätt att kunna lära sig i grupp och öka organisationsförmågan. Samarbete i grupp förbättrar självförtroendet och ökar den sociala förmågan. I och med detta konstateras det att grupparbete som undervisningsmetod bidrar till att utveckla både den sociala förmågan samt även den akademiska prestationen vilket i sin tur inbegriper vikten av kunskapsinhämtning och lärande i övrigt.

Wirtberg och Petitt (1981) menar att människan redan från födseln placeras inom en grupp, det vill säga familjen. Sedan fortsätter gruppprocessen vidare inom skolan, vänner och så vidare. Även Jakobsson (2001) skriver att människans uppfattning om världen är en social konstruktion av en kontextuell samhörighet ihop med andra människor. Lärandeprocessen grundar sig i interaktioner mellan personer och kulturella produkter. Den kulturella existensen har en avgörande inverkan på oss redan från det vi inträder världen, det vill säga hur vi resonerar och hur vi uppfattar saker och vidare vårt handlande på dessa erfarenheter. Med andra ord är hela vår existens beroende av vårt fruktsamma deltagande i gruppprocesser. Olika individer bildar och utvecklar tillsammans en unik grupp. Oavsett vilken karaktär eller auktoritet individen har när denne är för sig själv, så vet vi att detta förändras. Något nytt tillkommer så snart man ingår i en grupp och ibland när man lämnar en grupp. Att medverka i en grupp innebär också all dagliga konflikter som ibland hämmar och förlamar framåtskridandet där gruppdeltagarna fångas i uppgifter och situationer de inte känner sig bekväma med. Men oftast bjuder gruppsammansvetsningar på möjligheter till fantastiskt häftiga aktiviteter och kreativa lösningar på uppgifter och målsättningar. Vidare nämner Wirtberg och Petitt (1981), familjeterapi som ett bra exempel för att beskriva hur ett problem inom en grupp ska hanteras. Istället för att isolera ett problem till en persons beteende inom familjen så ska man samla hela familjen, markera problemet tydligt och tillsammans hitta lämpliga lösningar på att hantera problemet. Detta sätt blir ett mål för hela familjen att sträva efter tills resultat har uppnåtts.

Hjortsjö (2006) ser samarbete med andra som en viktig och avgörande faktor inom professionen socialt arbete. Det ses som en komplementär del till övrig kompetens som socialarbetaren ska besitta. Socialarbetaren ska genom att samarbeta med andra och olika verksamheter bättre kunna utföra sina arbetsuppgifter. Detta är reglerade i lagar och förordningar däribland i Socialtjänstlagen (SoL) vilket uppmanar socialarbetaren till samarbete på olika nivåer. Samarbete kan ses som en förutsättning till att kunna skapa en helhetsbild som är viktig i beslutstagandet och är avgörande för att kunna identifiera behov

hos klienter. I och med detta skapas gynnsamma förutsättningar till att komma fram till rationella lösningar och beslut.

1.2 Syftet och frågeställningar

Syftet med föreliggande studie är att undersöka betydelsen av grupporienterad pedagogik för socionomstudenter.

1. Vilken pedagogisk betydelse har grupparbeten haft för socionomstudenter?
2. Vilken inverkan har grupparbete haft på socionomstudenter ur ett socialpedagogiskt perspektiv?

1.3 Centrala begrepp

1.3.1 Grupparbete

Enligt Skolverket (2019) utvecklar grupparbete den sociala och intellektuella förmågan. Dessa förmågor är i form av konfliktlösning, begreppsinsläring, språklig kommunikation och samverkan samt att arbeta utifrån ett demokratiskt synsätt.

1.3.2 Pedagogik

Med hjälp av pedagogik studeras det som har med undervisning och uppfostran att göra. Begreppet pedagogik innefattar praktiska metoder för handledning och lärande inom olika undervisningsfält såsom sjukvården, socialtjänsten och äldreomsorgen med mera. Alltså omfattar pedagogiken människor i alla åldrar, det vill säga barn, ungdomar och vuxna. När pedagogiken undersöks eller forskas läggs fokus på vuxna och barns inlärningsprocedur och dess påverkan i närmiljön (Nationalencyklopedin, u.å.).

1.3.3 Socialpedagogik

Det centrala temat inom socialpedagogiken är att lära känna och "tvinga" människor att ingå i olika sociala samvaron. Syftet med socialpedagogiken är att observera och undersöka människor i en större kontext. Utifrån det socialpedagogiska synsättet konstrueras människan i den sociala samvaron, det vill säga i interaktionen och kommunikationen bildas en personlig mening och identitet. Alltså präglas socialpedagogiken av ett helhetsperspektiv, det vill säga utifrån samspel, möten och allt vad dessa innebär sinsemellan människor (Cederlund & Berglund, 2017).

2 TIDIGARE FORSKNING

I detta avsnitt redovisas tidigare studier som har gjorts om grupporienterad pedagogik, den socialpedagogiska betydelsen samt studenters upplevelse av dessa. Den sammanställda och tematiserade redogörelsen här nedan är tidigare studier från Sverige, Storbritannien, Kanada, USA och Australien. Tematiseringen har baserats på grupparbetets tillhörighet- och inlärningsplattform, grupparbete som en social arena samt organisatoriska och pedagogiska förutsättningar. För att hitta dessa relevanta artiklar har Mälardalens högskolebiblioteks databaser använts. Via Primo har peer-reviewed samt svenska och engelska artiklar inbäckats. Sökorden som har använts är socialt arbete, *group work*, *collaborative learning*, *cooperative learning*, *grupp pedagogik*, *gruppdynamik*, *group and social work*. Vidare har referenslistor från tidigare studier använts för att hitta nya och relevanta artiklar.

2.1 Grupparbete som en tillhörighets- och inlärningsplattform

Gagnon och Roberge (2012) undersöker i sin kvalitativa studie omvårdnadsstudenters upplevelser av samverkan under grupparbeten vid ett kanadensiskt universitet. Av studiens resultat framkommer det att grupparbete bidrar till en ökad förmåga att tänka kritiskt och därmed bättre förbereda sig inför framtida yrken. Samtidigt känner sig studenterna att de har blivit mer accepterade av andra efter det att de har arbetat i grupp samt att grupparbete har ökat deras självförtroende, detta då hjälp finns att tillgå från andra gruppmedlemmar. En del av deltagarna föredrog att arbeta självständigt men samtidigt var dem väl medvetna om vikten och betydelsen av att ingå i grupp och verka för samma ändamål.

Chiriac (2014) undersöker i sin undersökning studenters erfarenheter av lärande i grupp samt deras syn och bedömning på grupparbete. Undersökningen är genomförd i Sverige och empirin har insamlats genom utdelade enkäter. Författaren påpekar att resultatet av undersökningen visar att grupparbeten underlättar inläring, den akademiska kunskapen förbättras och samarbetsförmågan stärks i förhållande till att arbeta individuellt. Genom diskussion och argumentering har studenterna fått olika och vidgade perspektiv. Däribland hur studenter fungerar och interagerar samt hur dessa uppför sig i grupp. Studenterna menar att gruppen i det avseendet fungerar som en tillhörighets och inlärningsplattform som funkar såsom en arena för lärande och till att hitta kamrater. Detta förutsatt att det råder en positiv atmosfär i gruppen och att gruppmedlemmarna är tillfredsställda med att vara en del i gruppen.

I en studie gjord i Storbritannien undersöker Hassanien (2006) studenternas erfarenheter och känslor kring grupparbetets betydelse och innebörd. Studien bygger på kvantitativa och kvalitativa forskningsmetoder. Resultatet visar att studenterna tycker att grupparbete främjar deras utveckling till att få ut bredare kunskap utav utbildningen. Detta genom diskussioner, utvärdering av andra studenters tankesätt och reflektioner samt genom att dela och utbyta kunskap och idéer med andra i gruppen. Författaren redogör dessutom att grupparbete förser studenter och vidareutvecklar lärandet med olika värderingar som varierar från personliga och intellektuella färdigheter till beteendemönster.

Gillies och Boyles (2010) studie syftar till att undersöka lärarnas reflektioner kring kooperativ lärande metoden i sina klassrum. Studien är genomförd i Australien och resultaten av visar att denna pedagogiska arbetsmetod upplevs mycket positivt av lärarna samt att responsen på metoden också ger väldigt positiva effekter i stort bland studenterna. Resultatet indikerar vidare på att studenter utvecklar både den socialpedagogiska och akademiska förmågan när de integreras i gruppsammanhang. Lärarna upplever att studenterna lär känna varandra bättre, accepterar sina roller i gruppen, lär sig att integrera med andra medlemmar samt att de lär sig att hantera tiden för uppgiften mer effektivt. Via interaktioner studenter emellan förekommer idéutbyten och nya konstruktioner bildas samt att studenterna även lär sig att diskutera, samarbeta och fungera effektivt tillsammans. Studenterna blir också mer medvetna om att organisera och strukturera själva uppgiften bättre vilket också leder till att resultatet av uppgiften formas väldigt väl.

Thorsén (2016) påvisar i sin studie att studenterna i undersökningen upplever grupparbete väl i stora drag men arbetsprocessen som svår. Studiens syfte är att få insyn i studenternas upplevelser om vad de själva tycker är av betydelse vid grupparbete. Empirin har samlats in genom enkätundersökningar vid två tillfällen, i början och slutet på kursen. Enligt studien visar resultatet att cirka 80 procent av deltagarna har medverkat i någon form av grupparbete på högskolan tidigare. Ungefär 40 procent av dessa har en positiv upplevelse och ungefär samma antal är neutrala och resten, det vill säga 20 procent är negativt inställda till grupparbete. Studiens resultat pekar på att samarbetsförmågan har förbättrats och att studenterna fått fördjupade kunskaper inom ämnet. Studenterna har också lärt sig att fungera bättre inom gruppsammanhang, det vill säga när det kommer till uppdelning av uppgifter och ansvarstagandet gällande uppgiften man har fått tilldelat. I fritextsvaren på enkäterna lyfter studenterna fram tydliga strukturer, organisation och rättvisa som viktiga aspekter för ett fungerande grupparbete men också att hålla överenskommelsen och att vilja hjälpa varandra som andra vitala delar.

Loes, An, Saichaie och Pascarella (2017) undersöker i sin kvantitativa studie gruppssamarbetets effekter på studenterna. Studien är genomförd i USA vid 19 separata högskolor i olika delar av landet under hela första årets studier på högskolan. Resultatet visar tydligt ett positivt samband mellan samarbetande studenter och dess vilja att fortsätta studera vidare. Med andra ord, studenter som lär sig att samarbeta eller samarbetar visar betydligt större benägenhet och vilja att fortsätta med studierna. Vidare visar resultatet att metoder för lärande och samverkan förbättrar förståelsen för uppdraget gruppen åläggs från skolan. Därmed leder förståelsen till att studenterna blir skickligare på att lösa problem vilket i sin tur genererar entusiasm bland medlemmarna i gruppen. Detta trots existerande skillnader i grupperna mellan studenterna i form av kön, etnicitet eller akademisk förmåga.

2.2 Grupparbete som en social arena

Chiriac (2014) menar att enligt studenterna har grupparbete också en viktig social funktion. Studenterna berättar att grupparbete är önskvärt, framförallt mindre grupper då i den

mindre gruppen kan studenter lättare känna sig anslutna och kan därmed bättre få kontakt med varandra, detta i jämförelse med hela klassen som utgångspunkt. Vidare framkommer det att studenterna beskriver gruppen som en homogen arbetslag där alla utvecklas och drar nytta av varandra med samma slutmål. Dock krävs det att deltagarna trivs i varandras sällskap, andas samma luft och befinner sig i en positiv miljö.

Gagnon och Roberge (2012) beskriver att studenterna med hjälp av grupparbete skapar sociala färdigheter och positiva attityder vilket är viktiga egenskaper för att kunna arbeta med andra och i grupp. I studien beskrivs grupparbete som en bra socialpedagogisk lärandemetod, som ger möjligheten att få ta del av andra studenters synpunkter, testa relationer och överväga över egna och andras idéer. Vidare menar författaren att den verbala och icke-verbala kommunikationen visar sig vara av betydelse för hur arbetet skall fortlöpa på ett effektivt sätt. Genom kommunikation upprättas alltså ramar och regler kring uppbyggnaden av arbetet inom gruppen. Detta i sin tur minimerar eventuella risker för konflikter och dispyter samt tillit och respekt skapas bland gruppmedlemmarna. Hassanien (2006) menar att studenterna anger att de får bättre förståelse av ämnesfrågorna efter att de har förklarat det inför andra i gruppen. Vidare menar författaren att grupparbeten ger studenterna olika nivåer av kommunikationsförmåga vilket är av stor betydelse inför framtiden och framtida yrken specifikt. Dessutom menar Hassanien att grupparbete även utvecklar studenternas sociala färdigheter i form av kommunikation, problemlösning, delegation, ledarskap och organisation.

Slusser och Erickson (2006) har i sin studie gjort en kvasi-experimentell undersökning med syftet att ta reda på effekterna av samverkan i grupper mellan studenter. Studiens resultat visar att samverkan hade förutom en positiv inverkan på studenternas inläring även visar på att studenter som samarbetar förbättrar beteendet och attityden gentemot varandra i gruppen, i jämförelse med studenter som inte ingår i grupparbeten. Författaren menar att de förhållanden grupparbete skapar leder till att studenterna känner sig ansvariga till att arbetet blir gjort samt att de tar ansvar gentemot andra medlemmar i gruppen. Vidare redogörs att samverkan inom grupparbete, generellt förbättrar effekterna på prestationen i höga grad och interaktionen som uppstår mellan studenterna kan tolkas som en orsak bakom studenternas högre betyg.

Loes, Culver och Trolan (2018) redovisar i sin studie vikten av högskolestudenters samarbete och dess påverkan på studenternas öppenhet för mångfald och inverkan på samarbetsinläring i andra avseenden. Studien är genomförd i USA och påvisar att vid slutet av första året, gav samarbete en positiv effekt och inverkan på studenternas öppenhet för mångfald. Samarbetsinläringen medför stegvis mer interaktion mellan studenterna som i sin tur leder till minskade fördomar och därmed ökar öppenhet gentemot mångfalden. Författarna menar att förhållanden som kräver samarbete mellan studenter med olika kön, etnicitet, olika idéer och andra preferenser, med andra ord genom interaktiva mångfaldsupplevelser, har indirekt positiv påverkan på studenternas öppenhet för andra. Detta trots närvaro av potentiella konflikter mellan de samarbetande studenterna. Dessutom framkommer det att studenternas attityder gentemot andra har kvarlevande effekter även utanför klassrummen. I studien som gjorts av Loes, m.fl. (2017) påvisas att samverkan-

lärande metoder utvecklar problemlösningsförmågan och djupare förståelse för uppgifter i grupp vilket framkallar motivation till att fortsätta att lära sig mer. Detta leder vidare till att studenten tenderar att spendera mer nödvändig energi och tid på att socialisera sig bland andra studenter i skolan.

2.3 Organisatoriska och pedagogiska förutsättningar

I nedanstående avsnitt redovisas några förutsättningar som bland annat omfattar organisation- och strukturer för att uppnå det lärandemål som grupparbete är avsedd för. Dessa förutsättningar bör alltså vara på plats för att studenterna ska kunna dra optimal nytta av grupparbeten.

Gillies och Boyle (2010) redogör i sin undersökning att det framgår av svaren att lärarna även upplever vissa svårigheter, dels med planering av uppgiften samt med att säkerställa att själva uppgiften är formad utefter grupparbete, alltså en beskrivning där det framgår att uppgifterna är hela gruppens ansvar och hur samtliga gruppmedlemmar skall bidra för att slutföra dem. Andra aspekter som upplevs svåra är själva utformningen av gruppen. Ungefär liknande slutsatser förekommer hos Thorsén (2016) där författaren menar att studenterna också uppfattat vissa svårigheter inom grupparbeten, detta i form av en krävande tidspress, otydliga direktiv från lärarna och framförallt själva arbetsprocessen. Det framkommer i resultatet att arbetsprocessen saknar specifika riktlinjer gällande hur gruppen ska ingripa arbetsuppgiften för att organisera, engagera alla gruppdeltagare och nyttja alla olika kompetenser. Chiriac och Granström (2012) förklarar i sin undersökning om pedagogers ledarskap och studenters erfarenhet av grupparbete att grupparbete används som ett arbetssätt inom de flesta utbildningssystemen på alla olika nivåer. Huvudfokus i deras forskning ligger på tre delområden, dels studenters tankar kring viktiga element för ett framgångsrikt grupparbete, dels om dessa tankar är förankrade i senaste vetenskapliga undersökning och slutligen om denna undersökning eller studie kan ge lärarna ett underlag för ett framgångsrikt grupparbete. Det framgår av resultatet att studenterna pekar på fyra huvudkategorier som kännetecknar ett fungerande arbetsförhållande. Dessa fyra kategorier är antalet deltagare, hur gruppen är sammanställd, tidsramen och platsen för utförande av gruppuppgiften. Konstruktionen av gruppen lyfts fram som den allra viktigaste faktorn för huruvida gruppen uppnår ett högkvalitativt eller lågkvalitativt resultat. Vidare framgår det att den ideala gruppstorleken är bestående av tre till fem deltagare och att färre eller fler deltagare hindrar ett bra grupparbete. Andra hinder för ett fungerande grupparbete är grupper bestående av medlemmar som inte känner tillit till varandra. Studenterna föredrar också en mer homogen grupp eller så anses det viktigt att kunna åtminstone relatera till en gruppmedlem.

Frykedal och Chiriac (2018) undersöker med hjälp av observationsmetoden studenternas samarbetsprocess och inkluderande i grupparbete. Studien är genomförd i Sverige och pågick under ett helt år och inbegrep alla grupper i sammanlagt fem klasser. Grupperna är bestående av studenter med olika kön, etnicitet och intellektuella förmågor såsom språkfärdigheter. Resultatet av studien visar att studenternas aktiva deltagande i

arbetsstrukturen och analytiska diskussioner är avgörande för ett lyckat grupparbete, därmed får grupparbetet den avsedda pedagogiska betydelsen. Vidare visar resultaten att gemensamma diskussioner är en viktig förutsättning för studenternas samarbete och inkluderandeprocess. Diskussionerna är betydelsefulla då det innefattar och innebär både ömsesidigt erkännande och gruppmedlemmarnas acceptans gentemot varandra. Lärarens fortlöpande och väl definierade återkopplingar samt en icke traditionell auktoritativ roll är annan betydelsefull förutsättning för att studenterna ska kunna verka på ett mer inkluderande sätt. När lärarna spelar en mer aktiv roll under grupparbeten genom återkopplingar och ifrågasättande av studenters frågor bidrar detta i sin tur till att studenterna tar större ansvar och själva blir mer aktiva under grupparbeten. Dessutom kan läraren genom att delegera sin auktoritativa roll göra studenterna mer självständiga och ansvarsfulla. Lärarnas alltför traditionella auktoritativa roll hindrar studenter att i interaktion med andra komma fram till lösningar och ta ansvar.

Chiriac och Granström (2012) försöker vidare i sin undersökning ta reda på studenters erfarenheter av grupparbete och deras perception av konstruktiva och destruktiva upplevelser inom grupparbete. Den väsentliga slutsatsen som framgår av resultatet visar att studenterna anser att grupper bestående av medlemmar som inte kommer överens eller inte gillar varandra kan hindra och hämma gruppens slutprodukt på ett negativt sätt. Gagnon och Roberge (2012) resultat visar att viljan till att lära av varandra inte alltid är positivt framförallt när det uppstår osäkerhet kring uppgiftens innehåll och därmed uppgiftsindelningen sinsemellan studenterna. Även Hassanien (2006) tar upp i sin studie faktorer såsom dålig kommunikation och dålig närvaro vid gruppmöten som utmattande vid grupparbeten.

2.4 Sammanfattande reflektion

I dessa tidigare studier framkommer det att grupparbete ses viktigt för inläringen och socialisering med andra, men också att aspekter såsom samarbete, konflikthantering, anpassning och en vidgad synsätt på andra studenter visar sig vara något som grupparbete producerar fram. Dessa aspekter framkommer i samtliga artiklar och forskarna skiljer sig inte nämnvärt i sina studieresultat. Däremot poängteras det en hel del kriterier och förutsättningar för ett optimalt grupparbete. Tanken med undersökningen har varit att dels hitta relevanta artiklar och dels hitta delade meningar eller olika perspektiv kring ämnet. Detta har dock inte kunnat uppfyllas då all tidigare forskning som har anträffats lutade mot likartade resultat. Utifrån denna bild kan en koppling ändå relateras till den befintliga studien där syftet med föreliggande studie är att undersöka betydelsen av grupporienterad pedagogik för socionomstudenter.

3 TEORETISK PERSPEKTIV

Att studera grupporienterad pedagogik inom socionomutbildningen har lett oss till att fundera över ett teoretiskt angreppssätt som lyfter den interaktiva processen mellan olika individer i närmiljön. Utifrån denna utgångspunkt anses symbolisk interaktionism vara passande vilket redogör och beskriver människans relationer i en interaktivprocess där grupper bestående av olika personligheter bildar och utformar en ram för det sociala livet (Boglund, 1982).

3.1 Symbolisk interaktionism

Termen symbolisk interaktionism har myntats av Herbert Blumer och teorin är grundad efter George Herbert Meads tankar som beskrivs i boken "Mind, Self och Society" från 1934. Även andra författare har definierat, tolkat och diskuterat teorin symbolisk interaktionism. Utifrån dessa författare är symbolisk interaktionism det synsätt och utgångspunkt som används för att kunna analysera den sociala verkligheten där varje individ har en unik identitet och roll i samhället. Via interaktioner och samspel tolkar och utvecklar individer varandra, och vidare genom detta skapas vedertagna normer.

Författarna i denna aktuella studie kommer att utgå ifrån sekundära källor för att förklara och beskriva symbolisk interaktionism som teori.

3.1.1 Symboler och språket

Enligt symboliskt interaktionistisk teori sker människors interaktion genom symboler vilket betyder att människor beskriver och tolkar sin omvärld utifrån varandras gester och beteenden. Alltså styrs vårt beteende av tolkningar som vi ständigt gör av andra individers beteende och intentioner. Ordet "Symbolisk" kommer från teorins förklaring eller beskrivning på uppträdanden och handlingar, det vill säga människors rörelser, gester, kroppsspråk och det verbala språket när de försöker ge uttryck för något eller peka på något bortom sig själva. Dessa symboliska hänvisningar vi använder oss av är vårt sätt att påverka varandra på ett eller annat sätt. Människor studerar och läser varandras beteenden genom i princip allt mellanmänniskt samspel och många av våra handlingar och beteenden får en symboliserande inverkan (Trost & Levin, 2010; Värnlund, 1982).

Språket är det viktigaste och mest centrala förutsättningen i det sociala samspelet där individens medvetande och jaguppfattning utvecklas och formas. Andras reaktioner och roller får en väckande betydelse för individens reflekterande tankeförmåga. Medvetandet och personlighet tar inte sociala framsteg utan språket, det vill säga utan vokala symboler eller gester varpå dessa uttryck eller beteende erbjuder ett funktionssätt och en mekanism för människans framväxt. Genom konversationer (i form av vokala gester) i en mellanmännisklig interaktion och i en pågående social process uppstår medvetandet och "självet". Med andra ord blir språket ett viktigt redskap för att dels förstå andras intentioner och dels för att bli

förstådd av andra. Alltså utformas den individuella identiteten genom igenkännanden hos andra individer i den sociala omgivningen (Goffman, 1986; Boglind, 1982).

Genom att förstå det sociala samspelet öppnas förståelsen av sinnet upp. I interaktionen mellan individer förekommer vissa gester och uppträdanden som får betydelse och mening för dessa individer gemensamt. Betydelsen och meningen i ett uppträdande eller i ett objekt konstrueras i interaktionen mellan individerna och detta är alltså endast en gemensam reaktion på uppträdandet. Med andra ord utvecklas mening med saker och ting konstant i sociala sammanhang och individen är inte insiktsfull om detta fram tills signifikanta symboler i interaktionen bildas till en erfarenhet hos individen. Först då när denna process lett till en erfarenhet, kan individen bli medveten om meningen med händelsen eller upplevelsen. Personens uppförande är helt enkelt en reflektion av omgivningens attityd mot det sociala samhället och mot sig själv. Sedan blir självets utformning ett fungerande element i den sociala omgivningen och det individuella beteendet bildar det omslutande miljön. Det är således viktigt att dessa reflekterande individer behandlas ur ett socialt beteendeperspektiv (Berg, 2015; Goffman, 1986; Boglind, 1982).

Den aktuella studien efterforskar studenters erfarenheter och upplevelser av grupparbeten och allt vad det innebär i form av en pedagogisk och socialpedagogisk utformning, det vill säga i en fostrande och lärande process. Symbolisk interaktionism blir i detta avseende relevant för att studera studiegruppens betydelse som sådan och för att förstå innebörden som studiegruppen har för varje enskild medlem. Grupparbeten är en sammanträffarform som involverar individerna i det sociala livet via kommunikationen och samspel. Alltså ett socialt sammanhang där individen betecknar sin omgivning, reflekterar över den och organiserar sig därefter.

3.1.2 Personligheten

Personligheten delas i två delar nämligen; Jaget och Miget som vidare i sin tur utgör individens personlighet. Många författare behåller det engelskspråkiga begreppet "I", "me" and "Self". "Själv" eller individens personlighet befinner sig i en process som är i ständigt förändring och är ur ett symboliskt interaktionistiskt perspektiv socialt betingad. Med detta menas att den enskildes personlighet formas med hjälp av andra människor och språkliga möten dessa emellan. Dessa möten sker även genom handlande och tänkande med andra individer i omgivningen. Utifrån symboliskt interaktionistiskt perspektiv har människan inget "Själv" från födseln utan detta utvecklas successivt under livets gång alltså genom sociala interaktioner, och beroende på de situationer och förhållanden människan befinner sig i. Idén om att medvetandet och jaguppfattning enbart mognas genom biologiska utvecklingsstadier förkastas. Medvetandets mognadsprocess är däremot en summering av sociala förlopp och interaktioner där synsätt och förhållningssätt är de essentiella beståndsdelarna. Omgivningens krav och behov är betydelsefulla beståndsdelar i jaguppfattningensutvecklingen, en medfödd och naturlig jaguppfattning existerar alltså inte. Även om förväntningar och begäran inte kommer från omgivningen så har själva existensen den största betydelsen för jaguppfattningsutvecklingen (Berg, 2015; Boglind, 1982; Månson, 1982; Trost & Levin, 2010).

Enligt symbolisk interaktionism formas varje individs personlighet i samspel med andra via den språkliga kommunikationen och andra former av symboliska interaktioner. Människans interaktion sker i det sociala livet i ett ansikte mot ansikte relationer som är situationsbundna och organiserade. Studenternas grupparbete, blir i detta avseende, en arena där studenter utvecklar en del av sin identitet och blir medveten om sina styrkor respektive svagheter i den sociala interaktionen med andra gruppmedlemmar. Medlemmarna i gruppen testar, laborerar fram symboler, normer, och värderingar med eftertanke. Därefter anpassar de sig utefter dessa lärdomar då de finner ett värde i att göra som andra medlemmar. Denna process är under en ständig förändring och utveckling och det kan skilja sig från grupp till grupp. Med andra ord kan andra gruppmedlemmars handlingar påverka individens agerande och beteende.

3.1.3 Samhället som socialt konstruerat sammanhang

Enligt symboliskt interaktionistiskt teori är den värld människan lever och född i organisationsmässigt socialt konstruerad. Med åren lär sig människan betydelsen av rådande samhällliga symboler och i och med detta lär sig infria sina behov och utföra sina uppgifter. För att tillfredsställa dessa behov ses andra människor i samhället som resurser. Eftersom vi människor är så olika både kulturmässigt och fysiskt måste vi manipulera en hel del för att på så sätt komma åt omvärlden. Med andra ord spelar vi människor teater och är skådespelare i det sociala samspelet, genom detta kan vi kontrollera och styra andra för att uppnå resultat. Människan måste ständigt sammanlänka avståndet mellan sig själv och omgivningen. Genom detta etablerar människan perspektiv genom att studera den sociala omgivningens reaktioner. Här blir handlingen att försöka nå bortom sina lemman genom språket som individ och verktyget till detta är alltså symboler och dess sändare och mottagare. Allt eftersom människan åldras, lär sig den att handha omvärlden på detta sätt, det vill säga att utveckla och utbilda förmågan att tolka både mottagna och sända symboler, därmed formas perspektivtagandet i den språkliga kommunikationen (Goffman, 1986; Trost & Levin, 2010; Värnlund, 1982).

För att kunna förklara hur individer i ett samhälle agerar och uppfostras i interaktion med varandra ska samhället i stort ses och undersökas utifrån ett strukturerad socialt sammanhang. Med detta menas att individers tidigare erfarenheter av interaktioner med andra har betydelse och ligger till grund för framtida interaktioner. Det är inom denna struktur individer i olika situationer agerar och uppfattar sin omvärld. Det är inte möjligt att studera individers agerande och identitet utan att se det ur strukturer i samhället. Med andra ord är det i och inom dessa strukturer individer i samhället formas och utvecklas och därför är det också naturligt att analysera deras beteende och personligheter just utefter detta. Redan från födseln placeras människan inom en grupp, det vill säga familjen. Sedan fortsätter grupprocessen vidare inom skolan, vänner och så vidare. Människans uppfattning om världen är en social konstruktion av en kontextuell samhörighet ihop med andra människor. Lärandeprocessen grundar sig i interaktioner sinsemellan personer (Goffman, 1986; Writberg & Pettitt, 1981; Jakobsson, 2001).

Utifrån symbolisk interaktionism är samhället ett socialt konstruerat sammanhang däri individen växer och utvecklas. Utifrån detta synsätt ses grupper som en strukturerad miljö där individen formas och uppfostras. Den pedagogiska inlärningsprocessen inom grupparbeten kan ur detta perspektiv spela en viktig social roll då gruppmedlemmarna förmås att kommunicera och interagera med varandra. Genom detta kan gruppmedlemmarna nyttja varandras styrkor, dela erfarenheter och få utbyte i kunskaper.

4 METOD OCH MATERIAL

I följande del argumenterar vi för metodvalet i vår studie. Vidare går vi in på målgruppen för den avsedda undersökningen och bearbetningen av materialet. Slutligen redogörs tillförlitlighet, äkthet och etiska ställningstaganden kopplade till undersöknings tillvägagångssätt och metodval.

4.1 Metodval

För att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar i denna studie, har en kvalitativ metod använts för att på så vis kunna ta reda på socionomstudenters tankar och upplevelser av grupparbetens pedagogiska och socialpedagogiska betydelse. Larsson (2005) menar att med hjälp av den kvalitativa metoden kan ett helhetsperspektiv beskrivas av den undersökningen avser att undersöka. Med hjälp av den kvalitativa metoden kan individers subjektiva upplevelser och uppfattningar uppnås och studeras. I denna studie har vi använt oss av det material som har insamlats från kvalitativa intervjuer för att på så sätt kunna undersöka betydelsen och inverkan av grupporienterad pedagogik för socionomstudenter. Brinkmann och Kvale (2014) poängterar för hur den kvalitativa metoden möjliggör undersökning genom att lägga fokus på respondentens upplevelse ur ett subjektivt perspektiv. Därmed anses denna metod relevant för den genomförda studien.

4.2 Urval

I denna studie har målinriktat urval använts med syftet att kunna intervjua studenter som var intressanta utifrån studiens syfte och frågeställningar. Bryman (2011) menar att utifrån det målinriktade urvalet väljs respondenter strategiskt som är av betydelse ur studiens forskningsfrågor. Forskarna skall vara uppmärksamma och medvetna om att välja intressanta respondenter utifrån kriterierna. Därav har studenter tillhörande olika grupper valts för att få fram varierande svar och upplevelser beroende på gruppernas konstellationer och dess heterogenitet. I detta avseende har även andra aspekter såsom kön, ålder och etnicitet beaktats i val av respondenter.

4.3 Datainsamlingsmetod och genomförande

I studien har 9 semistrukturerade intervjuer genomförts utifrån en intervjuguide (Bilaga B). Bryman (2011) förklarar att semistrukturerade intervjuer utförs utifrån en tematiserad intervjuguide. Frågorna i intervjuguiden har upprättats utefter studiens centrala teman, det vill säga grupparbetets betydelse och inverkan i linje med studiens syfte och frågeställningar. Detta sätt anser Bryman (2011) ge ett bra underlag och support under hela intervjun samt att det kan ge utrymme för följdfrågor vilka kan ha ett avgörande utgång för huruvida frågorna besvaras. Vidare beskriver författaren att metoden semistrukturerad intervju är en dynamisk och smidig metod, det vill säga att frågorna kan omstruktureras, följas upp med nya frågor och öppna upp möjligheten för ytterligare allmänna formulerade frågor. Därmed kan frågorna anpassas till respondenterna beroende på vad som framkommer under intervjun.

4.3.1 Missivbrev/Frågeguide

Efter genomförandet av intervjuguiden har även ett missivbrev formats (Bilaga A) som innefattar studiens syfte och frågeställningar samt de forskningsetiska principerna. Vidare har missivbrevet mailats till de utvalda respondenterna, och utav dessa har nio respondenter visat intresse för att medverka i studien. Hänsyn har tagits till frågornas utformning i intervjuguiden genom att det dels utforma öppna frågor som Bryman (2011) menar har fördelen att respondenten kan besvara frågorna med egna ord och inte bli påverkad av forskarens ordval. Vidare har lättförståeliga, okomplicerade och korta frågor utformats för att enligt Kvale och Brinkmann (2009) inte konfundera respondenterna. Ett typexempel på en sådan fråga kan vara; hur kan du som gruppmedlem förklara grupparbetets betydelse. Dessutom har en del följdfrågor nyttjats under intervjuerna för att på så sätt enligt Bryman (2011) förminska risken att gå miste om relevant information för undersökningen.

4.3.2 Intervjun

Intervjuerna har genomförts på högskolans olika grupprum. Den valda miljön för intervjuerna var av den karaktären att studenterna kunde känna sig hemma samt att samtalen har varit präglade av öppenhet för att på sätt kunna uppfånga så mycket detaljer som möjligt, såsom Bryman (2011) rekommenderar. Innan intervjuerna ägde rum har inledande och allmänna frågor ställts, då enligt Kvale och Brinkmann (2009) kan detta bli upphov till en avslappnande start på samtalet vilket kan påverka utgången av hela intervjun i en positiv bemärkelse. Därefter har intervjupersonen återigen informerats om studiens syfte och frågeställning. Respondenterna har även tillfrågats om intervjuerna kunde få möjligheten att ställa ytterligare frågor vid behov, vilket intervjupersonerna har samtyckt till. Intervjulängden har varit mellan 20 och 35 min. och har genomförts under loppet av en vecka. Samtliga intervjuer har spelats in genom mobil-appar efter det att samtycke intygats från intervjupersonerna. Bryman (2011) förklarar att detta sätt görs i syfte till att senare kunna få ta del av materialet mer grundligt samt att kunna vid annat tillfälle, efter transkriberingen, återgå till materialet för att kunna vidareutforska innehållet. Ytterligare fördelar med bandinspelningen är att man kan lägga märke till hur respondenterna svarar på saker då minnet kan svikta och vara begränsat för en djupare utforskning till skillnad från att

endast föra anteckningar. Detta tillvägagångssätt ökar enligt Bryman studiens trovärdighet och äkthet.

4.3.3 Litteraturgenomgång

För att kunna hitta relevanta och expertgranskade artiklar utefter studiens syfte och frågeställningar har högskolans databaser använts. Artiklar med olika undersökningsmetoder och från flera olika länder har hittats och använts i studien. Detta för att öka möjligheten för en mer nyanserat och vidgad bild på fältet. Sökorden har bestått av *group work, collaborative learning, cooperative learning, grupp pedagogik, gruppdynamik, och group and social work*. Vidare har den använda materialet till studien inhämtats från högskolans bibliotek. Genom Primo på bibliotekets webbsida söktes ämnesfält såsom socialt arbete för att i nästa steg hitta expertgranskade och relevanta artiklar. Totalt anträffades över 50 studier från olika delar av världen.

4.4 Tillförlitlighet och Äkthet

Bryman (2011) menar att validitet är det viktigaste mätinstrumentet i flera avseenden när det kommer till forskning. Validitet bedömer om avsikten med att mäta ett begrepp egentligen mäter just det begreppet. Dock tar Bryman upp andra passande begrepp för att värdera och bedöma den kvalitativa forskningsmetoden. Begreppen som används för den kvalitativa forskningsmetoden är äkthet och tillförlitlighet, vilket anses vara mer lämpliga för den kvalitativa ansatsen. Äkthet och tillförlitlighet är mer passande till den kvalitativa forskningsmetoden då forskaren är ute efter subjektiva upplevelser, förändringar och inte endast statistiska svar, det vill säga likadan svar från respondenten. Vidare menar Bryman att tillförlitlighet består av fyra delkriterier. Dessa är trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet, och en möjlighet att styrka och konfirmera. För att tillförsäkra sig att respondenternas verklighet har uppfattats rätt av författarna och att de forskningsetiska principerna har uppfyllts, bör författarna tillämpa dessa principer och informera och uppvisa resultatet till respondenterna (Bryman, 2011). Dessa kriterier har beaktats i denna studie av författarna då samtliga respondenter har fått ta del av det slutgiltiga resultatet av undersökningen samt att det har agerats i enlighet med Vetenskapsrådet (2017). Därmed kan resultatet fortsättningsvis antas uppfylla trovärdighetskravet, dessutom har en rättvis bild av respondenternas erfarenheter presenterats i största möjliga mån. Med överförbarhet menas om studiens resultat kan överföras och replikeras, det vill säga om någon annan undersöker samma fält kan denna person komma fram till samma resultat eller inte (Bryman, 2011). Nackdelen med överförbarheten i den nuvarande studien kan delvis vara att samma resultat inte kan uppnås då forskningen baseras på subjektiva och personliga erfarenheter, iakttagelser och upplevelser. För att pålitligheten ska vara möjligt menar Bryman (2011) att författarna bör utgå ifrån ett granskande och kritiskt synsätt, vilket betyder att forskarna redovisar en fullständig rapportering av samtliga moment av forskningsförloppet. Studiens författare har i denna undersöknings metodavsnitt redovisat för alla delmoment i forskningen och därmed bestyrkt undersökningens pålitlighet. I denna studie har även personliga intressen och värderingar eliminerats i största möjliga mån genom att författarna har hållit sin objektivitet

både under intervjun, transkriberingen och resultatsdelen. Risken har på så sätt minimerats för att avsiktligt påverka utfallet av resultatet och därmed kriteriet för möjlighet att styrka och konfirmera har uppfyllts, vilket enligt Bryman (2011) är viktigt beakta och eftersträva.

För att vidare bedöma den kvalitativa forskningsmetoden tar Bryman (2011) upp även äkthet som ett annat betydelsefullt kriterium. Kortfattat handlar äkthet om fem olika delkriterier. Dessa kriterier uppfångar om forskarnas undersökning ger en acceptabel rättvis bild av respondenternas uppfattning och upplevelser, om undersökningen hjälper respondenterna att få en bättre förståelse av sin sociala situation, om undersökningen berikat respondenternas syn för andras perspektiv på saker och ting i närmiljön, om undersökningen bidragit till att respondenterna kan förändra sitt tillstånd och slutligen om undersökningen möjliggjort att respondenterna kan företa nödvändiga åtgärder för sin situation. Alltså handlar äkthet om att studera undersöknings effekter på studiens deltagare i olika avseenden i livet. Äktheten gällande dessa kriterier i den nuvarande studien är svår att förutse som helhet, dock har forskarna säkerställt att både under intervjun och även senare under bearbetning av materialet redovisa respondenternas subjektiva upplevelser. Detta genom att respondenterna har fått möjlighet att fritt kunna besvara intervjufrågorna. Vidare när det handlar om att ta reda på ifall undersökningen har haft påverkan på respondenternas liv i övrigt är det väldigt svårt att påvisa. Dock under och vid slutet av intervjuerna berättade vissa av respondenterna att de fortsättningsvis kommer att reflektera över vilken betydelse grupparbeten har haft på dem.

4.5 Etiskt ställningstagande

I denna studie har de forskningsetiska principerna som gäller för svensk forskning beaktats där samtliga deltagare har både muntligt och genom missivbrev informerats om dessa principer. Enligt informationskravet har deltagarna i studien informerats om studiens syfte och frågeställningar, genom ett mailutskick av missivbrevet. I missivbrevet beskrivs vilka forskarna är och vilket syfte dessa har med studien samt hur upplägget och genomförandet av intervjuerna ska gå tillväga. Samtliga deltagare har underrättats om att deras medverkan är frivilligt och att de när som helst kan avbryta sitt deltagande. Dessutom har samtliga deltagares samtycke intygats muntligt både till att medverka i studien, kunna spela in intervjuerna och att kontaktas vid behov vid ett senare tillfälle, detta efter Vetenskapsrådets (2017) forskningsetiska principer. Vidare enligt konfidentialitetskravet ska deltagarnas personuppgifter inte på något sätt röjas och att dessa uppgifter ska handskas och bevaras säkert och oåtkomligt för obehöriga. Uppgifter från deltagarna har därmed skrivits i en kodat dokument så att inga obehöriga skulle ha tillgång till datan samt att fiktiva namn har använts vid transkriberingen av det inspelade materialet. Respondenternas fiktiva är: Emma, Jonas, Katta, Sune, Kalle, Valter, Anita, Julia och Stina. Därmed har även kravet på konfidentialiteten uppfyllts. Slutligen skall den insamlade uppgifterna från enskilda personer användas endast för studiens ändamål och därav uppfylla och beakta nyttjandekravet. Deltagarna i denna studie har informerats via missivbrevet om denna princip och dessutom har all insamlad data endast använts till syfte för studien utefter Brymans (2011) rekommendationer.

4.6 Databearbetning och analysmetod

Efter genomförandet av intervjuerna har materialet noggrant transkriberats av båda författarna och därefter har all data sammanställts i ett dokument. Dokumentet har lästs upprepande gånger för att på så sätt hitta återkommande mönster och sedan har materialet noggrant färgkodats utefter studiens frågeställningar. I nästa steg har datan färgats utefter pedagogik och lärande samt sociala aspekter. Vilket har vid ett senare tillfälle uppdelats i ytterligare teman såsom tillhörighets- och inlärningsplattform, grupparbete som en social arena samt organisatoriska och pedagogiska förutsättningar. Det kodade materialet har senare underlättat den tematiska analysen av empirin för att på detta sätt kunna se skillnader och likheter i materialet. Enligt Bryman (2011) är tematisering ett förekommande tillvägagångssätt i en kvalitativ undersökning, varpå detta underlättar att kunna hitta mönster i text för vidare undersökning. Med tematisering menar författaren återkommande likheter och skillnader i respondenternas svar i texten som sedan ska kategoriseras och sammanställas. Denna metod har hjälpt intervjuerna att hitta rätt i svaren och därefter placera tillhörande text under rätt rubrik och underrubrik. Efter tematiseringen har innehållet av datan analyserats utifrån tidigare forskning och det teoretiska perspektivet.

5 RESULTAT OCH ANALYS

Detta avsnitt presenterar resultaten från det som har framkommit under intervjuerna och utifrån databearbetningen av materialet, vilket baseras på sju huvudteman som eftersträvar att besvara undersökningens frågeställningar. Huvudteman består av; personliga erfarenheter av grupparbete, den pedagogiska betydelsen av grupparbete, kunskapsutbyte bland studenter, studenternas roll, ansvar och ledarskap, grupparbetets betydelse ur ett socialt perspektiv, kommunikation och konflikthantering inom gruppen och personlig utveckling och sociala färdigheter. Respondenternas fiktiva namn är fortsättningsvis följande: Emma, Jonas, Katta, Sune, Kalle, Valter, Anita, Julia och Stina. Hädanefter benämns den nuvarande studiens intervjupersoner för respondenter.

5.1 Personlig erfarenhet av grupparbete

Samtliga respondenter tycker att grupparbete har en viktig funktion att fylla och majoriteten upplever att grupparbete på något sätt haft någon positiv inverkan på dem i olika avseenden. Vidare upplever respondenterna att grupparbeten inom socionomutbildningen är stimulerande och motiverande i stort. Katta tycker att grupparbeten har varit mycket bra och givande i längden. *“Ju längre det har gått har det liksom blivit en del av mig, man är väldigt van vid det, numera.”* Emma är också inne på samma spår och menar att grupparbeten är en bra arbetsform dock anser hon att det är mycket beroende på konstellationen om huruvida det blir en bra eller mindre bra grupp. Respondenten Jonas beskriver grupparbete som lärorikt på flera sätt, dels att man lär sig hur arbetet ska formars och dels vad som är

nödvändigt för att uppnå målet med arbetet och för det krävs en kollektiv insats. Förutom detta förklarar Jonas att han får bredare och varierande perspektiv från grupparbeten och gruppmedlemmarna. Dessutom påpekar han vikten av att få hjälp av gruppen då någon får problem eller missförstår lärarnas instruktioner. Respondenten Anita poängterar också vikten av grupparbeten i det avseendet att gruppmedlemmarna lär sig väldigt mycket av varandra i form av kunskapsutbyten. Stina berättar att det är viktigt med grupparbete då det alltid finns stöd och hjälp att tillgå till skillnad från att jobba individuellt. Detta bekräftas även av Jonas som menar att folk med olika kunskaper i bagaget delar med sig vilket resulterar i att alla medlemmarna drar någon nytta. De studenter som har haft mest nytta av grupparbeten är gruppmedlemmar som inte har erfarenhet från grupparbeten tidigare. Vad som skiljer sig i upplevelsen och synen på grupparbeten beror på studenternas erfarenheter av grupparbeten innan socionomutbildningen. Studenter med tidigare erfarenhet, det vill säga erfarenhet av grupparbeten utöver eller innan socionomutbildning anser sig inte upplevt grupparbeten något vidare bildande, snarare att det enligt respondenten Kalle *“Har varit en bra upprepning, och att det har finslipat på detaljer.”* Den tidigare erfarenheten av grupparbete har sin grund från både militären men också under gymnasietiden (Valter och Anita). I andra fall har erfarenheten inhämtats från tidigare studier på universitet (Kalle). Respondenten Julia berättar att hon inte har någon som helst erfarenhet av grupparbete sedan tidigare men att det var ganska naturligt för henne att arbeta och samarbeta i gruppsammanhang.

Trots respondenternas generellt positiva erfarenheter av grupparbeten är det dock långt ifrån problemfria interaktioner inom grupperna menar de. Kalle delar med sig en del dåliga erfarenheter och berättar att det skiljer sig markant från grupp till grupp. Ibland är det mycket tjafs och glapp mellan gruppmedlemmarna. Gruppen ägnar mycket tid och energi på att lösa konflikter mellan olika individer istället för att fokusera på uppgiften. Trots dessa negativa erfarenheter menar Kalle att han upplever grupparbete positivt då även dessa jobbiga incidenter blir till en nyttig och bra träning och erfarenhet nu och vidare i framtiden. Med det menar Kalle att han numera vet vad man bör göra för att undvika konflikter samt att han även har blivit bättre på att hantera dessa situationer. De negativa aspekterna enligt Johan och Emma är att grupparbete sällan har beprövat de individuella kunskaperna då gruppuppgiften bedöms utifrån hela gruppens sammanfattade arbete. Respondenten Emma förklarar att grupparbeten har helt klart varit givande men det hade kunnat vara än mer givande för min utveckling om jag hade fått arbeta mer individuellt, alltså skulle den individuella utvecklingen vara mer gynnsam för grupparbeten i framtiden. Emma utvecklar sina tankar mer och förklarar vidare att första året kände hon framförallt att hon kunde prestera mer självständigt men fick liksom aldrig tillfälle att göra det på grund av att hon förlitade sig på gruppen. Avslutningsvis berättar hon att lärandemålet med grupparbeten bör vara en utmaning i sig och detta i slutändan ska vara en naturlig övergång till att både arbeta i grupp och självständigt.

5.1.1 Analys

Den personliga erfarenheten visar att de flesta av respondenterna upplever grupparbeten som en positiv, stimulerande och lärorik metod för inläring. Detta bekräftas av Chiriacs

(2014) studie, där författaren i sin undersökning påvisar att majoriteten av studenterna upplever grupparbete givande och lärorik i många avseenden. Även Thorsén (2016) kommer till samma slutsats och menar att studenterna har lärt sig att fungera i gruppssammanhang, hantera uppgifts uppdelningar och att ta ansvar. Vidare redogör författaren också i sitt resultat att studenterna upplever grupparbeten positivt i stora drag men att arbetsprocessen kan upplevas invecklad ibland. Denna upplevelse framträder också i den aktuella studien där en del av respondenterna påpekar att det kan skilja sig från grupp till grupp och hur konstellationen är uppbyggt. Dessutom förklarar respondenterna att för mycket grupparbeten kan ha en hämmande effekt för den individuella inläringen då den enskilde sällan testas individuellt. Utifrån symbolisk interaktionism formas och förbereds individen i interaktion och samspel med andra. Denna process börjar redan från födseln där barnet placeras bland andra individer vilka agerar som resurser för barnet och dennes utveckling. Succesivt och gradvis utformas personligheten och identiteten delvis via språkliga kommunikationen men också genom att testa, laborera och reflektera över sin och andras beteenden (Goffman, 1986, Trost & Levin, 2010, Värnlund, 1982). Chiriac (2014) poängterar betydelsen av grupparbete och menar att grupparbeten kan vara en arena för studenters utveckling där studenterna blir medvetna om sina förmågor i samverkan med andra gruppmedlemmar. Detta framgår tydligt av respondenternas upplevelser och erfarenheter kring grupparbetens betydelse och inverkan på studenternas inläring.

5.2 Den pedagogiska betydelsen av grupparbete

När det gäller grupparbetens pedagogiska betydelse anser alla respondenter att samarbetsförmågan har förbättrats i någon form eller att de åtminstone förstår syftet med att samarbeta. Samarbetsförmågan har varit central inom grupparbeten då det ämnar utbilda och utrusta oss inför det kommande yrkeslivet, det vill säga inom socialt arbete förklarar Emma och Katta. Jonas anser att det är viktigt med samarbete dock påpekar han att det ter sig olika mellan olika grupper beroende på gruppmedlemmarnas vilja och ovilja till att samarbeta. Andra gemensamma egenskaper som lyfts fram av respondenterna är att kompromissa med andra, beakta andras åsikter och perspektiv och att hantera konflikter och den egna rollen på ett sätt som man inte hade tänkt på tidigare (Jonas, Julia och Katta). Att anpassa sig till gruppens medlemmar ter sig förefalla väldigt avgörande för huruvida gruppen och grupparbeten kommer att fungera bra eller inte i längden (Sune). Det är viktigt att komma ut ur sin *“comfort zone”* och våga släppa på sina idéer, tankar och anpassa sig, samt att det blir svårt och slutföra en uppgift om alla håller fast vid sin tanke berättar Katta. Tanken och betydelsen med grupparbete för mig har varit att studenterna ska lära sig att anpassa sig till gruppen (Emma). Något som jag har tagit med mig från grupparbeten är att *“tänka på att jämka och respektera andra”* menar Julia. Utöver dessa egenskaper berättar en del respondenter att de har mognats både på en professionell och personlig nivå och att de numera kan värdera situationer bättre, det vill säga när man ska tala eller ta plats och när det är dags att ta ett kliv bakåt och låta andra få komma till tal (Valter, Anita och Emma). Sunes upplevelse av grupparbete är av samma karaktär som föregående respondenter men berättar också att han idag är modig nog att stå inför en hel klass och redovisa eller prata vilket han

tidigare inte var van vid. Denna känsla delar även Emma samtidigt som hon också upplever att hon numera är mer pedagogisk i mötet med andra än vad hon var innan utbildning.

Några av respondenterna upplever att det pedagogiska syftet med grupparbeten är att anpassa sig till gruppen för att kunna få en uppgift genomfört. Detta syfte definieras vidare av Kalle där han menar att *“jag får hjälp av andra, jag hjälper andra och tillsammans bygger vi något”* vilket han sedan utvecklar mer och menar att samarbete och anpassning går hand i hand och är en vital del av lärandemålet med grupparbete. Dessutom berättar Kalle att han har lärt sig att hantera samt arbeta tillsammans med andra människor. Valter anser att det pedagogiska syftet är att våga ta hjälp när man behöver en hjälpende hand. Just denna aspekt har jag tagit in och utvecklat från första grupparbetet, då var jag rädd och skämdes för att fråga efter hjälp vilket resulterade i att jag blev lätt stressad och mädde dåligt. Fortsättningsvis anser Valter att han har haft en stor fördel från grupparbeten där han har fått en genuin utbildning på att tillmötesgå, beakta och bejaka andra medmänniskor. Han förklarar vidare att genom grupparbeten har han lärt sig en hel del av andra, framförallt när det kommer till hur man väljer att skriva och tolka texter. Dessutom har min akademiska och grammatiska skrivande förbättrats med hjälp av andra erfarna studenter och ibland bara genom att titta på deras texter. Stina och Jonas syn på pedagogiken inom grupparbete är att lära sig att arbeta i samråd och samförstånd och att visa förståelse. Människor är på olika nivåer i livet både inom gruppen men också i arbetslivet. Respondenten Julia berättar att hennes fokus var på sig själv från början av utbildningen men att hon successivt har ändrat sin inställning och satt fokus på gruppen och att få arbetet gjort. Dessutom att grupparbete bidragit till att hon är mer öppen nu för att kunna ta in och acceptera andras berättelser och synpunkter. Vidare berättar hon, vilket även bekräftas av Johan och Katta, att grupparbeten har uppfostrat henne i många avseenden, dels att personliga intressen ska åsidosättas när man arbetar i grupp, och dels att hon numera är öppen för att möta andra. Detta såsom hon uttrycker, kan ha stor nytta i framtiden. Katta påpekar att genom grupparbeten har hon tagit lärdom och kan hantera människor eller grupper bättre genom att fokusera på det som ska göras och lägga sina åsikter åt sidan. Fördelen med att jobba i grupp är att lära- och socialisera sig, det handlar om att prata med människor, bemöta människor och hjälpa människor vilket vi får prova på genom våra grupparbeten.

På frågan om grupparbeten har haft inverkan på inläringen menar Julia å ena sidan att det har utvecklats till det bättre dock tycker hon att det är svårt att avgöra ifall det är grupparbete som har varit orsaken bakom detta eller inte. Hon anser att förbättringen kan likaväl bero på det egna arbetet och pluggandet under utbildningens gång. Å andra sidan säger hon att grupparbete har varit betydelsefull där hon har fått ta del av andras perspektiv och har därmed ändå utvecklat sin inläring med hjälp av andra medlemmar i gruppen. Kalle berättar att inläringen har förbättrats med viss reservation. Inläring av litteraturen sker mestadels individuellt dock anser han att det är genom diskussioner i gruppen man lär sig både bättre och mer långsiktigt. Med andra ord, det man läser individuellt diskuteras senare i gruppen och denna metod har varit effektivt och produktiv för inläringen. Antalet gruppmedlemmar verkar också haft en betydelsefull inverkan på inläringen och den personliga utvecklingen där Emma beskriver att de större grupperna på åtta och nio deltagare upplevdes jättetuffa både när det kommer till att lära sig och att ta för sig. Men sista

året har varit mindre grupper på max fem personer och detta har inneburit mer ansvar och därmed har hon utvecklats och lärt sig betydligt mer.

5.2.1 Analys

Den pedagogiska betydelsen inom grupparbete tolkas av respondenterna som inläring, anpassning, samarbete och att beakta andras perspektiv. Enligt Loes, An, Saichaie & Pascarellas (2017) studieresultat framgår det att studenter som samarbetar eller har en vilja för samarbete är mer villiga till att fortsätta studera. Vidare menar författaren att metoden grupparbete visar sig förbättra förståelsen för uppdraget och lärandet vilket i sin tur frambringar större engagemang bland gruppmedlemmarna. Vidare påvisar studiens resultat att respondenterna upplever sig ha mognats både på en professionell och personlig plan, detta genom att lyssna, hjälpa och att våga ta hjälp från varandra. I resultatet är samarbete och anpassning ett återkommande tema där respondenterna ser dessa aspekter som avgörande för grupparbetets funktion samt den individuella utvecklingen. Utifrån symbolisk interaktionism är samhället uppbyggt efter konstruerade sammanhang vari individer lär sig och mognas. Detta innebär att individerna utgör sig till resurser för varandra genom att lära och uppfostra varandra i interaktionen. I denna interaktion och samspel spelar omgivningens behov och begäran en betydelsefull roll för hur individen uppfostras och utvecklas (Berg, 2015; Boglind, 1982; Månson, 1982; Trost & Levin, 2010). Kopplingen som görs utifrån denna teori och tidigare forskning är att gruppmedlemmarna kan ta fördel och nyttja varandras kunskaper och styrkor genom samarbete och interaktion. På så sätt kan grupparbete ses som en social konturerad plattform för utbyte av resurser vilket också framkommer av respondenternas svar. Vissa respondenter i studien upplever att effekten på inläringen inte endast kommer från grupparbeten utan att det lika gärna kan vara inhämtad från det individuella arbetet eller andra sammanhang. Däremot är majoriteten av respondenterna överens om att grupparbeten har haft viss effekt för inläringen. Dock visar Chiriac (2014) i sitt resultat ett starkare samband mellan grupparbeten och inläring, och menar att det underlättar inläringen avsevärt, dels har det akademiska språket förbättrats men också att andra individuella förmågor såsom samarbetsförmågan har stärkts. Detta bekräftas även av ett annat studieresultat där Slusser & Erickson (2006) menar att grupparbeten har haft en positiv inverkan på studenternas inläring och samverkan.

5.3 Kunskapsutbyte bland studenter

Grupparbeten beskrivs av samtliga respondenter som en berikande kunskapskälla där de får möjlighet till att kunna dra fördel av andras kunskaper. Julia berättar att det är av betydelse att ta del av andras berättelser i gruppen *“hade vi inte haft grupparbeten så finns det så mycket kunskap som jag hade missat.”* Stina instämmer och förklarar att hon har en positiv erfarenhet av att jobba i olika grupper. Vidare berättar Stina att hon har kontinuerligt lärt sig något nytt av andra i gruppen då hon har fått ta del av olika erfarenheter och kunskap som hon inte besitter. Andra respondenter berättar att grupparbeten har öppnat upp deras syn för andras perspektiv vilket leder till att en själv får en vidgad syn på världen (Julia och Katta). *“Kunskapsutbytet har varit stort då andra som kanske har jobbat inom socialt arbete och*

kan saker som jag inte kan för att jag inte har jobbat med det innan” (Julia). Men Sune tycker inte att grupparbeten har haft något större påverkan på utbytet av kunskap, kunskapsutbyte får man i dagliga interaktioner och behöver inte specifikt härledas till grupparbete. Jonas däremot berättar att arbeta i grupp har oftast förenklat lärarnas instruktioner, detta mycket tack vare de olika synvinklarna från gruppmedlemmarna. Uppgiften blir klarare och detaljer tas med vilket gör en stor skillnad. En annan aspekt av grupparbeten är delvis att man lär sig mycket av ambitiösa gruppmedlemmar och delvis att man blir medveten om sina egna styrkor och svagheter. Grupparbeten och gruppmedlemmarna pressar en att förbättra sig och sin prestation, vilket gynnar hela gruppen när resultatet på uppgiften summeras av lärarna (Anita, Jonas och Stina). Anita berättar att kunskapsutbytet har betytt väldigt mycket för henne, framförallt den kunskap hon har fått om sociala yrken genom gruppmedlemmarnas berättelse. *“Utifrån ett lärandeperspektiv är grupparbeten ett sätt att förvalta kunskap tänker jag” (Emma)*. Vidare förklarar Emma hur och på vilket sätt hon förvaltar kunskap, och menar att hon lär sig bäst när hon har läst en bok eller artikel och sedan redovisat det inför gruppen. På så sätt beskriver hon att både hon själv och övriga medlemmar drar nytta av den kunskapen. Respondenten Kalle förklarar att gruppmedlemmarna kompletterar varandra genom att rätta varandra och täcka varandras brister exempelvis när man gör något fel. Gruppens styrka ligger dels i samarbetet och dels i den kunskapsbaserade erfarenheten vilket kan maskera tillkortakommanden. Avslutningsvis berättar respondenten Katta att hennes kunskapsfärdigheter har förändrats och förbättrats i vissa avseenden på grund av grupparbeten och gruppmedlemmarnas olika kompetenser; *“Exempelvis har jag blivit bättre på att fokusera på uppgifter som jag åtar mig. Jag har också blivit duktig på att läsa, alltså har jag tvingat mig att ha mer tålamod när jag läser.”*

5.3.1 Analys

Personligheten formas i samspel med andra genom diskussioner, reflektioner och handlingar med varandra. Denna process är dynamisk och i en ständig utveckling med sin omgivning och däri formas självet, det vill säga personligheten. Detta synsätt kan tolkas som att individen påverkas av sin omkrets på ett aktivt sätt genom hela livet (Berg, 2015; Boglind, 1982; Månson, 1982; Trost & Levin, 2010). Vidare kan detta förhållningssätt relateras till den aktuella studiens resultat gällande kunskapsutbytet bland studenterna där det framgår av respondenterna att kunskapsutbytet har varit berikande och att detta har haft en kontinuerlig påverkan på den individuella prestationen under utbildningen. Hassaniens (2006) studie tar upp aspekter som diskussioner, utbyte av kunskap och idéer, reflektioner bland studenterna som främjande och utvecklande egenskaper i gruppsammanskomster. Vidare redovisar författaren att studenterna upplever grupparbete som givande och kunskapsberikande. Dessa betydelsefulla aspekter framkommer även i den aktuella studien där respondenterna uppger att de drar stor nytta av varandras erfarenheter och kunskaper samt att de får betydligt större perspektiv på saker och ting. Detta resultat är något Gillies och Boyle (2010) också kommit fram till i deras undersökning, där studenterna utvecklat både den akademiska och sociala aspekten inom grupparbeten och genom samverkan. Genom samspel och idéutbyten har studenterna fått nya kunskaper och kommit varandra närmare vilket har utmynnat i bättre resultat på uppgiften. Chiriacs (2014) resultat pekar också på att diskussioner och

argumentering har utvidgad studenternas perspektiv där studiegruppen ser grupparbeten som en inlärningsplattform. Dock framkommer det också andra aspekter i kontrast till majoriteten av respondenterna där en respondent anser sig inte ha fått någon större effekt av kunskapsutbytet inom gruppen utan att kunskapsutbytet sker även i dagliga interaktioner med andra och inte nödvändigtvis bara inom grupparbete. Sammanfattningsvis framgår det av studiens resultat med stora marginal att respondenterna anser sig ha haft betydlig nytta av varandras kunskaper och erfarenheter där de har på något sätt tagit lärdom och erkänt varandra, men också att de har kompletterat varandra då de har täckt varandras brister.

5.4 Studenternas roll, ansvar och ledarskap

Det som upprepar sig i respondenternas svar är rolltagandet inom grupparbeten och specifikt den egna rollen i gruppen och vad de har lärt sig av det. Vissa av respondenterna poängterar och markerar bestämt att de numera har förstått och är medvetna om den egna och andras roll och att de i framtiden inte kommer att tillåta sig bli åsidosatta (Anita och Stina). Vidare berättar Anita att hon har fått denna egenskap på grund av deltagandet i grupparbeten och de olika grupperna hon har varit med om. Rollerna har varit olika, i vissa grupper leder man andra medlemmar och i andra grupper har man blivit ledd (Katta och Kalle). Ibland har man tagit "*hjälpande hand rollen*" (Valter) eller så har man bara glidit med lite försiktigt (Sune). I det avseendet förklarar Julia att hon har lärt sig att kliva fram och ta mer plats detta trots att hon inte ser sig själv som en ledartyp. Valter å andra sidan upplever sig mer försiktig och ödmjuk i sitt rolltagande och menar att han tar till sig och tar gagn av andras positiva idéer, texter och synpunkter då han märker att han inte är den "*vassaste vid bordet*".

Andra egenskaper som lyfts fram är ledarskap och ansvarstagande, dessa egenskaper syns och påverkar gruppens funktion och resultat (Emma). Anita beskriver ansvarsfördelningen gällande gruppuppgifterna som lite oklara och ostrukturerade. Ibland överlastas en i gruppen med mycket ansvar medan en annan får glida med utan att göra något arbete. Vidare förklarar Anita att hon säger ifrån sig mer nu, alltså låter sig inte bli nonchalerad och utnyttjad av andra i gruppen samt att hon har mognat i denna roll nu;

Jag vill inte behöva göra någon annans arbete, jag har inget emot att täcka för någon i fall jag känner det liksom det finns ett ömsesidigt utbyte av det men jag har nog blivit lite mer att jag står på mig om jag känner att någon utnyttjar mig.

Vidare berättar Katta att hon har blivit bättre på att organisera och genomföra uppgifter som hon åtar sig eller blir tilldelad. Grupparbeten kräver att deltagarna ska fullgöra sin del av uppgiften, detta krav finns både från gruppmedlemmarna men också från lärarna. Katta upplever att hon också har förbättrat sig på att delegera uppgifter och förmedla kunskap på ett lättförståeligt sätt. Detta upplever hon är kopplad till att hon är mer lyhörd gentemot andra i gruppen precis som en ledare bör vara. Tanken med grupparbeten och ansvarsfördelningen är enligt Sune ett sätt att effektivisera och underlätta uppgiften. Genom detta tvingas gruppmedlemmarna ta ett eget ansvar och lära sig att strukturera och organisera sig kring uppgiftens utformning och uppdelning. Denna förklaring kan även tolkas

av Emmas upplevelse där hon menar att grupparbeten har hjälpt henne att strukturera och organisera saker och ting betydligt bättre idag än vad hon gjorde innan utbildningen. En viktig egenskap som jag har förbättrat är ledarrollen, detta främst för att jag har lärt mig att lyssna, ordna och delegera genom våra grupparbeten (Kalle).

Julia förklarar att en förutsättning för ett funktionellt grupparbete är att rollerna ska vara bestämda på förhand, alltså ska det redan i början på utbildningen framgå hur rollerna är tilltänkta och vad de innebär. Anita snuddar på samma ämne och menar att det ska vara en del av lärandemålet att alla studenter ska prova på olika roller såsom ansvarsområden och ledarrollen. Vidare tillägger hon att i vissa grupper har det varit samma person eller personer som styrt och ställt utifrån deras vilja och det har inte alls känts inkluderande.

Ja, jo men jag har lärt mig väldigt mycket om vem jag själv är och som jag sa innan vilken roll jag tar i en grupp. Jag har lärt mig att vara tyst när jag måste och pratar när jag behöver och verkligen ser i en situation vad jag bör göra och vad som krävs, så det är väl det främsta att jag har lärt mig vem jag själv är och vad jag behöver göra för att inte det ska bli bråk sedan är det självklart andra som inte kan det men jag har lärt mig om mig själv väldigt, väldigt mycket (Stina).

Vidare berättar Stina att dessa kunskaper kommer att hjälpa henne inför framtida yrken eftersom på de flesta arbetsplatser är det viktigt att besitta konsten att bemästra sin egen roll i samarbete med andra.

5.4.1 Analys

I det aktuella resultatet framkommer det att vissa av respondenterna anser sig ha blivit bättre på att organisera, strukturera och delegera uppgifter, detta trots att respondenterna menar att de har saknat tydliga instruktioner på hur de ska bära sig åt när det gäller roll, struktur och uppgiftsfördelning. Alltså trots otydliga instruktioner har dessa respondenter ändå blivit bättre på att organisera och strukturera samt att en del till och med fått bättre ledaregenskaper där man menar att dessa förbättringar har formats genom att lyssna på varandra. Thorséns (2016) studie visar att det framkommer att studenterna lärt sig att fungera effektivare inom gruppssammanhang då det kommer till uppdelning och ansvarstagandet av uppgifter. Vidare lyfter författaren fram tydliga strukturer, organisation och engagemang som viktiga aspekter för ett fungerande grupparbete och dess ansvarsområde och rollfördelning. Respondenterna i det befintliga resultatet uppger att samverkandet inom gruppen har varit berikande för deras personliga utveckling. Individens personlighet formas i samspel med andra enligt symbolisk interaktionism. Individens egenart och individualitet är uppdelad av Jaget och Miget vilka tillsammans utgör personligheten. Självet är den delen som är i en ständig utvecklingsprocess och förändring i det sociala livet. Utifrån symbolisk interaktionism är självet inget man föds med utan att det är något som utvecklas i takt med socialisering och interaktioner med andra. För att etablera sig bland andra människor, sammanlänkar individen sin sociala omgivning genom verbala gester och uttryck för att på så sätt ta plats. Alltså studerar människan sin sociala omgivning ständigt för att därefter handla utifrån vad denna kommer åt (Troost & Levin, 2010; Värnlund,

1982) (Berg, 2015; Boglind, 1982; Månson, 1982; Trost & Levin, 2010). I den aktuella studien framkommer det vidare att de flesta av respondenterna har blivit mer medvetna om sina egna och andras roller. Tidigare erfarenheter och upplevelser från interaktionen med andra lägger grunden för hur individen fortsättningsvis förstår och tolkar andras beteenden och reaktioner. Det är alltså dessa erfarenheter och beteenden som formar och utvecklar individen och därför är det av betydelse att studera och undersöka människan inom gruppen eller inom en kontextuell samhörighet med andra människor. (Goffman, 1986; Writberg & Petitt, 1981; Jakobsson, 2001). Andra aspekter som framstår är ansvarstagandet inom gruppen där några av respondenterna uttrycker en önskan om lika ansvarsfördelning då dessa upplevt sig orättvist behandlade av andra gruppmedlemmar. Frykedal och Chiriacs (2018) resultat visar att lärarnas närvaro och återkopplingar är betydelsefullt för att studenterna ska arbeta på ett inkluderande och aktivt sätt. Vidare poängterar författarna att när lärarna delegerar sin ledande roll har det visat sig att studenterna tar ett större ansvar och arbetar mer aktivt. Thorséns (2016) studieresultat visar att andra viktiga förutsättningar för ett bra grupparbete är när studenterna håller överenskommelsen samt bistår varandra med hjälp. Dessutom visar Thorséns studieresultat att studenterna framhåller struktur, engagemang och rättvisa som andra vitala delar för ett effektivt grupparbete. Förutsättningar för en funktionell grupp enligt den aktuella studiens resultat visar sig vara en på förhand fastställd ansvarsfördelning samt att aktivt verka för en inkluderande miljö i gruppen.

5.5 Grupparbetets betydelse ur ett socialt perspektiv

Den sociala aspekten av att arbeta i grupp innebär frekventa interaktioner mellan gruppens medlemmar och övriga i klassen. Grupparbeten har haft i syfte att integrera olika människor samt att respektera och acceptera andra oliktankande (Katta och Emma). Grupparbetets betydelse ur detta perspektiv är att förenas och socialiseras med individer vars tankar och världssyn är helt olik en själv (Sune). Det sociala syftet har åtminstone varit att kommunicera, bemöta och hjälpa människor. Detta syfte har utvecklat oss som individer, vilket vi kommer att dra stor nytta av resten av livet (Katta och Kalle). Grupparbeten har förberett oss studenter att kunna jobba med alla typer av personer. Vi har fått möjligheten att träna med varandra och på varandra trots att personkemin inte alltid varit på plats så har fokus varit på att lära sig att hantera och acceptera varandra. Det har också bidragit till att kontakter och sociala relationer etablerats (Anita och Emma). Den socialpedagogiska betydelsen i grupparbeten har varit ett förberedande fas för att lära sig att kommunicera och hantera konflikter som kan uppstå när man arbetar i grupp, samt att grupparbeten har gett smak på hur det kan se ut inom det sociala arbetet (Kalle). Anita berättar att hon var blyg innan utbildningen och berättar att hon numera vågar att ta mer plats och tackar första gruppen för det. Vidare medger hon att grupparbete har även gjort henne mer social genom att det ställs krav på henne att prata med nya människor.

Trots att majoriteten av respondenterna i studien medger att grupparbete har varit en effektiv metod ur ett socialt perspektiv anser de samtidigt att vissa villkor eller premisser bör uppfyllas för att få ihop en ideal och välfungerande grupp. En av dessa förutsättningar är att känna någon, välja grupp själv eller att känna sig bekväm med någon i gruppen menar Sune

och Katta. Vidare berättar Sune att det alltid är lättare att ingå ett samarbete med någon man känner sedan tidigare då man slipper smekmånadsfasen, det vill säga den tiden man lägger ner för att lära känna varandra. För ett fungerande och effektivt grupparbete krävs det att gruppmedlemmarna anstränger sig och har ett försiktigt tillvägagångssätt. Förutsättningar för en lyckad social interaktion är att kontinuerligt påminna studenterna om inkludering samt att poängtera vilka skador subgrupper kan utgöra (Jonas). Vissa grupper bestod av två eller tre subgrupper vilka oftast resulterade i dålig stämning inom gruppen och ibland kände sig vissa studenter utstötta och ville hoppa av utbildningen. Lärarna ska vara mer uppmärksamma på sådant och det ska också tas upp vid både uppstarten på grupparbetena men också vid varje kursstart (Kalle och Katta).

5.5.1 Analys

Av studiens resultat framkommer det att respondenterna överlag ser positivt på grupparbetens sociala betydelser och medger att de har i många olika avseenden, när det gäller sociala färdigheter, utvecklats och fått personliga färdigheter inte minst inför framtida utmaningar. Att bättre kunna interagera med andra, bemöta, kommunicera, hantera konflikter och bli mer social är typexemplar på positiva egenskaper som respondenterna upplever och har tagit till sig utav grupparbeten. Den symboliska interaktionistiska teorin framhäver betydelsen av interaktion mellan individer och därmed belyser interaktionens betydelser för individers socialisering. Människors omvärld är social konstruerad med andra ord formas individen utifrån sin omvärld. Individen lär sig redan från barnsben av sin omgivning och agerar och anpassar sig utefter dessa koder och normer (Trost & Levin, 2010; Värnlund, 1982) (Goffman, 1986; Trost & Levin, 2010; Värnlund, 1982). Utifrån denna tankegång och studiens resultat kan grupparbete ses som en effektiv metod för respondenternas sociala utveckling där gruppmedlemmarna verkar som en resurs för varandra. Vidare lär sig gruppmedlemmarna att bemöta och bemästra konsten att jämkna och kommunicera i olika situationer. Kvalifikationer för ett optimalt och praktiskt grupparbete är, enligt respondenterna i denna undersökning, att gruppen bör vara lagom stor bestående av max fem medlemmar och att det råder solidaritet mellan gruppmedlemmarna. Att viss samhörighetskänsla underlättar grupparbetens socialpedagogiska ändamål upplevs även av respondenterna i denna studie. Slutligen framkommer det i resultatet att subgrupper inom gruppen har upplevts lidande av vissa respondenter och därmed finns det en uppmaning och önskan av vaksamhet från lärarnas håll för att motverka subgruppsbildande inom grupperna. Chiriac (2014) poängterar i sin studie att grupparbeten haft en funktionell betydelse ur ett socialt perspektiv, framförallt då grupperna varit bestående av mindre antal studenter. Författarens resultat visar att studenterna i hans studie upplevt grupparbeten som ett enhetligt team där alla arbetar mot samma mål. Vidare menar författaren att grupparbeten visar sig även önskvärt fortsättningsvis då de upplever det som en bra social plattform. Dock menar författaren att studenterna även räknar upp vissa viktiga kriterier för en sådan grupp, det vill säga att gruppmedlemmarna har en vilja att samverka och trivas i varandras sällskap.

5.6 Kommunikation och konflikthantering inom gruppen

En grundläggande och betydelsefull del av grupparbetens socialpedagogiska aspekt är att lära sig kommunicera, dels för att få tydlighet i uppgiften, och dels för att synka ihop kring uppgifter man får tilldelat och framförallt för att producera något av värde. Sedan så har kommunikation en väsentlig och vital betydelse när det uppstår konflikter sinsemellan gruppens medlemmar (Valter, Kalle, Anita och Emma). Respondenten Anita poängterar också att det är genom kommunikationen hon har förstått hur hon själv ska agera gentemot gruppmedlemmarna men också kring själva uppgiften. Anita tillägger och förklarar att genom kommunikation får hon en större insyn och helhetsperspektiv på saker och ting. Samtidigt berättar hon att de gånger kommunikationen blir dålig så skapas en passiv inställning där medlemmarna avvaktar direktiv eller vägledning. Det är exempelvis vid sådana tillfällen som konflikter äger rum då ingen riktigt tar första steget. Vidare berättar respondenten att vid sådana tillfällen har hon successivt lärt sig att ta kommandot och börja kommunicera för att på så sätt lösa konflikten. Emma säger att kommunikationen är den delen hon har utvecklat mest genom grupparbeten då hon har lärt sig att kommunicera mer och bättre på grund av vissa incidenter inom gruppen.

Det som låter rätt i mina öron kan uppfattas fel av någon annan och tvärtom, detta har lett till att jag är mer medveten och mig själv och andras reaktioner på mitt beteende. Kommunikation i sådana avseende är symboler för mig både i form av det verbala språket och kroppsspråket (Emma).

Andra respondenter går in på samma bana och anser att kommunikationen har haft en viktig roll när det gäller att lösa konflikter eller att försöka komma fram till olika lösningar (Valter, Katta och Jonas). Julia anger också att hon har blivit bättre på att prata/kommunicera med andra och förklarar att hon har lärt sig att lägga huvudfokusen på att arbetet blir gjort. Detta trots att det uppkommer spänningar och frustration då hon inte kommer överens med någon eller några i gruppen. Det viktigaste såsom hon uttrycker är att agera professionellt och därmed lägga personliga känslor åt sidan. Vidare har hon också lärt sig betydelsen av att kunna ta hänsyn till andras känslor och förmågor. Sune påpekar att det föreligger en risk för subgruppsbildande som kan leda till en "*vi och dem*" känsla vilket i längden kan vara hämmande för samarbetet inom gruppen. I detta avseende är det vitalt med kommunikation och acceptans gentemot varandra.

5.6.1 Analys

Samtliga respondenter anser sig ha använt sig av kommunikationen som ett viktigt redskap dels för att få en bättre och tydligare förståelse av gruppuppgifterna och dels för att undvika och lösa konflikter. Vidare framkommer det i den aktuella studien att respondenterna också har lärt sig att kommunicera bättre eller mer genom grupparbeten. Dessutom har kommunikation blivit upphov till att bättre kunna få förståelse för sitt agerande gentemot andra i gruppen. Teorin symboliskt interaktionism beskriver interaktionen mellan människor genom symboler vilket menas att människor beskriver och förstår andra människor genom att benämna och beskriva sina handlingar med hjälp av språket. Dessa symboler ger uttryck i beteenden och intentioner som sedan tolkas och appliceras. Med symbolisk menas uttryck i

form av kroppsspråk och det verbala språket men också uppträdanden och beteende eller handlingar. Vidare menar författarna att dessa symboliska uttryck används av människor på daglig basis för att påverka och läsa av varandra i den mellanmänskliga interaktionen där perspektivtagandet formas i den språkliga kommunikationen (Trost & Levin, 2010; Värnlund, 1982). Gagnon och Roberge (2012) påvisar i sin studie att kommunikation är betydelsefull för hur grupparbeten utförs effektivt oavsett om det sker i form av verbala eller icke-verbala former. Det är med hjälp av kommunikation som gruppmedlemmarna kan skapa tydliga riktlinjer om hur uppgifter ska genomföras. Vilket i sin tur medför bättre sammanhållning mellan gruppmedlemmarna och hindrar därmed eventuella konflikter. Även Hassanien (2006) poängterar vikten av kommunikation i sin studie och menar att gruppmedlemmarna har utvecklat sina kommunikationsförmågor till det bättre och att de dessutom har fått bättre förståelse för olika ämnesfrågor efter det att de har kunnat diskutera och prata med andra i gruppen. Enligt den aktuella studiens resultat framgår det att kommunikation i förhållande till konfliktlösning varit ett viktigt verktyg för att förhindra osämja men också för att åstadkomma något konkret och värdefullt både med gruppuppgiften men också för sammanhållningen i gruppen.

5.7 Personlig utveckling och sociala färdigheter

Vikten av att lyssna och ta till sig andras åsikter är en förmåga eller färdighet som jag har utvecklat, dessutom är jag numera medveten om att andra också vill komma till tal precis som mig (Jonas). De gånger den sociala biten inte har fungerat har Jonas ändå tänkt att han måste försöka att hänga på, trots att kemin saknas ska detta inte förhindra honom att slutföra uppgiften. Jonas utvecklar sig vidare och menar att han har lärt sig att bära olika masker för att tillfredsställa gruppen. Respondenten Kalle berättar att hans kommunikationsförmåga har förbättrats genom gruppuppgifter de har haft. Han förklarar att bearbetning och organisering har varit den största bidragande och krävande faktorn till att kommunicera i gruppen och detta har resulterat till en fruktbar färdighet som han inte hade eller var medveten om. Dessutom berättar Kalle att han känner att han förstår sig bättre på andra människors beteenden och intentioner. Genom att vara observant och uppmärksam samt att lyssna och lära känna andra gruppmedlemmar och klasskamrater har han utvecklat sina sociala kompetenser. Julia och Stina berättar också att de har blivit bättre på att lyssna och beakta andras perspektiv, dock anser Stina att man måste kontinuerligt påminna sig själv om att det också finns andra perspektiv att ta hänsyn till. Grupparbetets träning på att hitta olika lösningar på problemområden har fått mig se saker och ting mer nyanserat, framför allt när det kommer till sociala problem som människor utsätts för (Valter). Valter anser vidare att hans metod för att kommunicera med andra har utvecklats till det bättre. Detta genom samarbete och interaktioner som har uppstått med andra i gruppen.

Som person har det definitivt hjälpt mig, som sagt jag kom in i gruppen och insåg där hur viktigt det är att kunna prata och samarbeta med människor fast i princip är vi främlingar. Och förbättrande personlighet ja, för att jag blir tvungen att kommunicera och samarbeta med andra (Valter).

Nu i slutet på utbildningen känner Julia sig mer bekväm och modigare i att integrera och kommunicera med andra individer, dessutom berättar hon att ta del av andras erfarenhet och kunskap har varit en stor tillgång för hennes utveckling överlag. Denna känsla bekräftas även av Emma som förklarar att hon har mer förståelse för andra människor samt att hon upplever att det är lättare att interagera med individer från andra kulturer och bakgrund nu i efterhand. Sune anser sig vara mer öppen för mångfald då han tidigare var lite mer försiktig i mötet med människor från andra kulturer och kön; *“Jag upplever att jag har lärt mig att respektera andras tankar kanske trots att jag inte delar deras världsbild.”* Katta å andra sidan anser sig haft sociala färdigheter och alltid varit öppen för mångfald innan socionomutbildningen, och vidare hävdar att grupparbeten inte haft någon särskild inverkan utan att hon är samma person som innan utbildningen. När det gäller öppenhet för människor med annan bakgrund och kön menar Kalle också att han inte har ändrat på sig i det avseendet, alltså har han alltid umgåtts med alla olika typer av människor.

Julia beskriver att den sociala interaktionen inom grupperna har gjort henne mer förstående och öppen för oliktankande, andras känslor och agerande. Dessa är viktiga egenskaper inför framtida socionomyrken då jag i yrket kommer i kontakt med folk med olika bakgrund och förutsättningar. Vidare anser Emma att hennes förmåga till att bemöta folk i olika situationer har utvecklats markant. Samtidigt berättar hon att orsaken till detta är inte bara grupprocessen utan att det handlar också väldigt mycket om hur man är som individ samt tidigare erfarenheter i livet. Dessutom berättar hon att hon har blivit bättre på att skilja på vad som är det privata och vad som är det yrkesmässiga.

5.7.1 Analys

De flesta av respondenterna i denna delstudie menar att de har utvecklat sina sociala kompetenser däribland i form av lyssnande, bättre förståelse för andras tankar och åsikter samt öppenhet inför hur andra känner och agerar. Vidare framkommer det av studien att respondenterna numera lättare kan integrera sig med andra. I detta avseende råder det dock delade meningar där vissa respondenter anser sig alltid varit öppen för mångfald och att grupparbetens inverkan har varit minimal ur den aspekten, medan andra menar att grupparbeten öppnat upp deras syn och perspektiv på andra. Respondenternas sociala utveckling kan kopplas till redogörelse av personlighetens utveckling utifrån teorin symbolisk interaktionism. Enligt tankegången är individens personlighet social betingad med andra ord skapas och formas individens personlighet i en ständig pågående social interaktion med andra. Personligheten är en produkt av sociala sammansättningar, alltså händelseförlopp och skeendefaser individen går igenom i interaktionen med andra resulterar i att personligheten utformas. Genom den sociala processen, bestående av symboliserande kommunikation formas och grundas människors identitet. Detta sker genom framförallt språkliga interaktioner individerna emellan (Goffman, 1986; Boglind, 1982) (Berg, 2015; Boglind, 1982; Månson, 1982; Trost & Levin, 2010). Culver, Loes och Trolan (2018) påvisar grupparbetens betydelse i sin studie och kommer fram till att grupparbete förbättrar studenters öppenhet och acceptans gentemot varandra. Vidare menar författarna att grupparbeten generellt har bidragit till att studenters sociala färdigheter har förbättrats i form av bättre kommunikations och konflikthanteringsförmåga. Respondenternas

hänsynstagande och positiva inställning gentemot andra gruppmedlemmar anses vara en grundläggande faktor för socialt arbete. Det framkommer vidare i denna studie att en del respondenter anser sig ha blivit modigare och bekvämare med att ta initiativ för att etablera nya kontakter. Övriga respondenter uppger att andra gruppdeltagares erfarenheter och kunskaper varit en stor tillgång för deras sociala utveckling.

6 DISKUSSION

Syftet med föreliggande studie är att undersöka betydelsen av grupporienterad pedagogik för socionomstudenter. I de följande avsnitten diskuteras den aktuella studiens resultat i förhållande till syfte och frågeställningar, tidigare forskning inom området och den teoretiska ramen. Därefter kommer en metoddiskussion och etisk diskussion att redogöras.

6.1 Resultatdiskussion

Resultatet från studien gällande den personliga erfarenheten och generell upplevelse av grupparbeten samt grupparbetens pedagogiska betydelse visar att sju av nio studenter har en positiv uppfattning av grupparbeten. Vidare anser dessa respondenter att grupparbeten är stimulerande och motiverande. Det framgår vidare av resultatet att grupparbeten har en viktig funktion att uppfylla i form av en förberedande fas inför framtida yrkeslivet. Utöver detta framkommer det även att grupparbeten har haft en positiv influens på inläring på flera områden såsom prestationsförmåga och idé och kunskapsutbyte. Denna upplevelse bekräftas även av flera artiklar i tidigare forskning där bland andra Chiriac (2014), Thorsén (2016), Slusser och Erickson (2006) kommer fram till i sina resultat att grupparbeten har upplevts positivt i stora drag samt att det har varit givande och lärorikt. I tidigare forskning förekommer det att studenterna ansett sig förbättrat den individuella prestationen, framförallt det akademiska språket men också andra förmågor som samarbete och samverkan. Vidare framgår det i tidigare forskning att studenternas erfarenhet inte är endast positivt då det har också inneburit en del komplikationer i form av dispyter och osämja mellan gruppmedlemmarna. Den aktuella studien påvisar också att det har förekommit konflikter sinsemellan gruppmedlemmarna dock har konflikterna utmynnats i en positiv anda där gruppmedlemmarna lärt sig värdet av acceptans samt att respondenter uppger att de har mognats och utvecklats. Utifrån förklaringen på symbolisk interaktionism stöter människor ihop och lär känna varandra i interaktionen, dessa interaktioner sker genom olika symboler, det vill säga gester som utger sig i intentioner, beteenden och handlingar mellan människor (Trost & Levin, 2010; Värnlund, 1982) (Goffman, 1986; Boglind, 1982). Dessa symboliserande effekter kan tolkas vara upphov till att respondenterna i den aktuella studien ändå upplevt att de trots konflikter har lärt sig att acceptera andra eller andras åsikter. Vidare framgår det i resultatet att anpassning, samarbete samt att beakta andras perspektiv är främjande egenskaper för grupparbetens funktion vilket studenterna har fått ta del av och

tagit till sig genom grupparbetens pedagogiska procedur. Utöver dessa egenskaper framgår det också att respondenterna känner sig mer personligt och professionellt rustade idag, detta genom att lyssna, hjälpa och begära hjälp av varandra. I tidigare forskning redogörs att grupparbete utvecklar studenters lärande som gynnar intellektuella färdigheter såsom personliga värderingar och beteendeförmågor (Hassanien, 2006). Den teoretiska beskrivningen på beteende och personliginläring härleds till medvetandets mognadsprocess där människan uppfostras av sin omgivning i ett dynamiskt förlopp (Berg, 2015; Boglind, 1982; Månson, 1982; Trost & Levin, 2010). I den aktuella studien framkommer det att vissa respondenter lyfter fram strukturering, organisering och delegering som andra förmågor dessa har utvecklat i grupparbeten vilket också bekräftas av tidigare forskning där Thorsén (2016) poängterar vikten av dessa personliga kvaliteter som grupparbeten ger effekt av. Vidare framhåller författaren även betydelsen av engagemang, ansvarstagande och rollfördelning för ett välfungerande grupparbete. Dessa aspekter understryks också i denna studie där respondenterna uppger att de har blivit mer medvetna om den egna rollen i gruppssammanhang och att deras ledaregenskaper har stärkts. Dock uppger respondenterna att uppgifts- och fördelningsansvaret bör vara jämlikt bland gruppdeltagarna då detta inte alltid upplevts rättvist fördelat.

När det kommer till den socialpedagogiska betydelsen inom grupparbeten, i den befintliga undersökningen, framkommer det att respondenterna i stort anser att det har varit en god social stämning i de flesta gruppssammansättningarna och att detta många gånger varit anledningen till ett lyckat grupparbete. Sedan framkommer det i undersökningen att samtliga respondenter ger ett intryck av hög grad av positivitet kring deras sociala utveckling trots en del dåliga erfarenheter i form av dispyter inom grupperna. Tidigare forskning i detta avseende, det vill säga ur ett socialt perspektiv kommer fram till samma resultat där Chiriacs (2014) resultat visar på att grupparbeten har visat sig ha en betydelsefull funktion för studenternas sociala tillväxt. Vidare framgår det att studenterna uttryckte en känsla av en homogen grupp vilka tuffar mot samma slutstation, detta trots att några enskilda gruppmedlemmar släpar efter då och då. Den symboliska interaktionismen uppmärksammar interaktionens inverkan för den individuella socialiseringen där individens omgivning är socialt konstruerad vari individen formas och inrättas efter de koder och normer som omgivning ger ifrån sig (Goffman, 1986; Trost & Levin, 2010; Värnlund, 1982). I den befintliga undersökningens resultat uppger samtliga respondenter att kommunikationen har varit det främsta verktyget för förståelse av varandra och sammanhållningen. Vidare uppger majoriteten av respondenterna att genom diskussioner och för- och emot argumentationer har de förbättrat kommunikationen eller i varje fall minst lärt sig att kommunicera mer, framförallt när det kommer till konfliktlösningar. Vikten av kommunikation understryks även av flera tidigare studier vilka menar att kommunikationen är det allra viktigaste egenskapen för ett effektivt grupparbete både på verbala och icke verbala handlings sättet. Vidare visar tidigare studier i linje med den befintliga undersökningens resultat att kommunikationen också medfört bättre sammanslutning och har haft en förebyggande effekt på konflikter mellan gruppmedlemmarna (Hassanien, 2006, Gagnon & Roberge, 2012, Culver, Loes & Trolan, 2018). Andra sociala egenskaper som grupparbeten utvecklat eller åtminstone förbättrat är enligt den befintliga studiens resultat att vissa av respondenterna uppger att de numera kan ta hänsyn till andra och andras åsikter, med andra ord upplever de

sig mer öppna för mångfald och accepterar oliktankande vilka de anser vara grundläggande faktorer för sociala yrken i fortsättningen. Dessutom framkommer det av studieresultatets respondenter att grupparbeten har förbättrat deras sociala färdigheter generellt och utvidgat deras världssyn. Detta betraktelsesätt kan diskuteras utifrån teorin symbolisk interaktionism där förklaras det att självet är socialt betingat, vilket menas att individen är en skapelse av kontinuerliga sammansättningar i det sociala rummet, det vill säga att självet bildas i samspel med andra i sin sociala omgivning med insikt av sig själv och andras avsikter, värderingar, normer och synsätt. Därmed menar författarna att personligheten utformas i olika faser som individen går igenom i livet (Goffman, 1986; Trost & Levin, 2010; Värnlund, 1982). Utifrån denna teoribeskrivning, tidigare forskning och studiens resultat kan respondenterna ta fördel och formas genom att ta del av kunskaper och styrkor i interaktionen som äger rum inom och under grupparbeten. Grupparbeten i den befintliga undersökningen beskrivs av majoriteten av respondenterna som ett socialt konstruerat forum där individerna nyttjar varandra som resurser, vilket kan kopplas till symbolisk interaktionism som beskriver personlighetens utformning med hjälp av diskussioner, reflektioner och handling (Berg, 2015; Goffman, 1986; Boglind, 1982).

Utöver det som har nämnts från studiens resultat hittills, belyser respondenterna en del förutsättningar och kvalifikationer för ett gynnsamt grupparbete. Dessa förutsättningar menar flera respondenter är antalet gruppmedlemmar, det vill säga att den optimala gruppen består av fyra till max fem medlemmar för att fungera som bäst. Sedan framkommer det även av resultatet att respondenterna ser egenskaper som solidaritet och samhörighetskänsla som nyckelord för ett fungerande grupparbete. Slutligen efterfrågas mer vaksamhet från lärarna för att på sätt förebygga subgruppbyggande inom grupperna. Skolverket (2019) menar att grupparbete fungerar optimalt när gruppuppgiften är i ospecificerad form och när kraven är likvärdiga och på lika villkor för alla. Om dessa premisser inte blir uppfyllda riskerar sammanhållningen och samarbetet inom gruppen bli problematisk. Med ospecificerad form menas att innehållet och temat i uppgiften inte ska vara på förhand bestämd utan att studenterna ska ha fria händer i praktiken att tillsammans och i samförstånd bestämma vilken utformning det ska vara. Vidare menar skolverket att detta sätt gynnar interaktionen och kommunikationen studenterna emellan. Samtidigt poängterar skolverket att det dock är vanligare med på förhand bestämda och utformade grupparbeten på skolorna. Den bestämda utformningen förklarar regler och ramar för tillvägagångssättet där studenterna får på förhand en struktur som är avsett för att underlätta arbetsgången för att uppnå målet. Så fort uppgiftens utformning är otydlig tvingas studenterna att samverka och kompromissa om hur de ska gå tillväga för att uppnå målet. Om osäkerhet kring uppgiftens syfte och utformning kommer på fråga leder detta till osämja och dispyter bland gruppmedlemmarna. Denna beskrivning är till motsatsen av den befintliga studiens resultat där majoriteten av respondenterna uppfattat arbetsuppgifterna och ansvarsområdet som diffust. Men trots detta, precis som skolverket förklarar har detta varit ett sätt för studenterna att själva ska ta ansvaret och på så sätt lära sig att organisera och strukturera sinsemellan gruppmedlemmarna.

Trots den mycket uppskattade bilden som målas upp av respondenterna om grupparbeten framkommer det ändå en viss skepticism och negativitet i studiens resultat. Den befintliga studiens resultat visar att vissa respondenter ser grupparbete som hämmande i vissa

avseenden, framförallt då det har varit mycket grupparbeten emellanåt och därmed har den individuella kunskapsfärdigheten sällan beprövats.

6.2 Metoddiskussion

Bryman (2011) menar att kvalitativ forskning bygger på ett ontologiskt förhållningssätt vilket ibland får kritik för att vara lite väl subjektivt, det vill säga att den kvalitativa undersökningen ibland bygger på forskarnas perceptioner om vad som är väsentligt att ta med i forskningen. Vidare berättar Bryman att en del kritik består också av att den kvalitativa forskningen oftast inte går att replikera och generalisera. I och med detta kan det konstateras att den aktuella undersökningen är tolkad utifrån en subjektiv förståelse och upplevelse och att det föreligger en risk att samma resultat inte kan återupprepas samt generaliseras på alla studentgrupper och högskolor. Annan kritik mot den aktuella undersökningen kan delvis handla om frågeguiden men också att följdfrågorna tenderar att leda respondenterna trots ett stort beaktande av det Bryman (2011) berättar om, det vill säga att ledande frågor bör undvikas, dock kunde detta inte behärskas fullständigt. Frågornas styrande form kan ha berott på författarnas vilja och ambition till att få relevanta och passande svar till studiens syfte och frågeställningar. Även vissa positiva ordval i intervjufrågorna kan ha påverkat respondenternas svar och därmed studiens resultat. Trots detta kan intervjufrågorna relaterat till studiens syfte och frågeställningar ändå anses vara berättigade. Vidare upplevs frågorna vara relevanta sätt ut till det material som framkom av intervjuerna. Det som kan däremot lyftas fram som en styrka med intervjuerna är variationen eller mångfalden på respondenterna, vilka hade blandade kön, bakgrund, ålder och arbetslivserfarenheter. I och med detta har en nyanserad bild och djupare förståelse uppfångats under intervjuerna. Studiens resultat är baserat på nio respondenters intervjusvar därmed är det svårt att i allmänhet kunna generalisera resultatet på alla andra socionomstudenter i landet då detta endast är ett stickprov på en population. Dessutom var inte avsikten att generalisera studiens resultat, däremot kan resultatet vara en hypotes vilket kan testas och sannolikhöjas för större antal populationer. Dock kan det som framkommer i resultatet kan också kännas igen och associeras med av vissa studenter, framförallt då svaren hade likartade och många generaliserande punkter. Vidare anses resultatet i studien ha besvarat studiens frågeställningar samt undersökt det som var planerat att undersöka. Detta via en väl utformad och tydlig frågeguide med relevanta frågor samt genom att behövlig data har insamlats. Avslutningsvis upplevs den utvalda och använda metoden i studien passande för studiens ändamål vilket har bidragit till att förstärka studiens äkthet och tillförlitlighet. Begränsningar med detta tillvägagångssätt skulle kunna vara att följdfrågorna blir ledande för respondenterna. Annan begränsning kan vara att respondenternas svar blir för långrandigt som enligt Bryman kan i sin tur bli tidskrävande samt att denna glider ifrån den ursprungliga frågan.

6.3 Etisk diskussion

I denna uppsats har de forskningsetiska principerna genomgående följts och beaktats i linje med Vetenskapsrådet (2017). Trots allt försök att tillämpa och uppfylla alla forskningsetiska principerna anser vi att det kan råda ett etiskt dilemma gällande konfidentialiteten mellan respondenterna. Respondenternas identitet skulle kunna avslöjas mellan de själva och resten av klassen då urvalet i denna studie omfattade studenter som gick sista året på socionomprogrammet. För att minimera denna risk, har samtliga respondenter som tidigare nämnt fått fiktiva namn löpande genom hela uppsatsen. Avslutningsvis konstaterar författarna att utöver detta har inga andra etiska dilemman uppstått.

7 SLUTSATSER

Resultatet i denna studie visar att grupparbete upplevs i stort sätt utvecklande och att den uppfyller en viktig funktion i olika avseenden, inte minst inför framtida yrkeslivet. Resultatet visar att grupparbete har ett betydelsefullt syfte både i form av pedagogisk samt socialpedagogisk bemärkelse. Slutsatsen som dras från studiens resultat är denna att, socionomstudenterna har vuxit och utvecklats successivt i takt med utbildningens gång där de till en början känt, nosat, och stött på varandra för att sedan lyssna, erkänna, bekräfta, anpassa sig och prioritera efter gruppens behov. I detta avseende har kommunikationen varit den allra viktigaste instrumentet för att komma nära varandra, samarbeta, samverka och förebygga- och lösa konflikter. En annan slutsats som kan dras från denna studie är att grupparbete haft en didaktisk och uppfostrande effekt på studenterna i form av förbättrad akademiskt språk, stärkt samarbetsförmåga samt att studenterna blivit mer medvetna om sig själva, sina roller och sina förmågor såsom ledaregenskaper. Med andra ord har grupparbete utmynnat i ett fostrande och bärande resultat och haft en vital och stor roll inom socionomutbildningen. Vidare kan det konstateras att det befintliga resultatet i stort sätt bekräftar den tidigare forskningens resultat inom fältet. Därmed anses att studiens syfte och frågeställningar besvarats utifrån det resultat som har framkommit av studien. I sökandet efter forskning kring grupporienterad pedagogik och dess betydelse har författarna insett att det råder brist på forskning kring grupparbetens pedagogiska och socialpedagogiska roll och betydelse i en skiljande bemärkelse. Det vill säga att de flesta studieresultaten hade liknande resultat och skiljde sig inte nämnvärt i synen på grupparbete och dess betydelse. Därav skulle ytterligare forskning kring detta ämne vara av intresse och betydelse då en helhetstänkande bild är nödvändig i synnerhet för socionomer och socialarbetare.

REFERENSLISTA

Berg, L-B. (2015). *Personlighetens socialitet. En berättelse om Jaget, Duet och Miget*. Lund: Studentlitteratur AB.

Boglund, A. (1982). Den symboliska interaktionismen: Bakgrund och utveckling. I L-E. Berg, T. Leissner, P. Månsen, & H. Värnlund (Red.), *Medvetandets sociologi: En introduktion till symbolisk interaktionism*. (s. 11-30). Malmö: Beyronds AB.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.

Cederlund, C., & Berglund, S-A. (2017). *Socialpedagogik - pedagogiskt socialt arbete*. Stockholm: Liber AB.

Chiriac, E-H. (2014). Group work as an incentive for learning – students experiences of group work. *Frontiers in Psychology*, 5(558). Hämtad den 24 januari 2019 från <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4046684/pdf/fpsyg-05-00558.pdf>

Chiriac, E-H., & Granström, K. (2012). Teachers leadership and students experience of group work. *Teachers and teaching: theory and practice*, 18(3), 345-363. Hämtad den 24 januari 2019 från <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13540602.2012.629842?needAccess=true>

Chiriac, E-H. (2013 a). Inledning – tredje upplagan. I A. Hempel, K. Forslund Frykedal, Kjell Granström, S. Jern, T. Jungert, & J. Näslund (Red.), *Handbok för grupparbete* (s. 13-16). Lund: Studentlitteratur AB.

Chiriac, E-H. (2013 b). Forskning om grupparbete. I A. Hempel, K. Forslund Frykedal, Kjell Granström, S. Jern, T. Jungert, & J. Näslund (Red.), *Handbok för grupparbete* (s. 28-62). Lund: Studentlitteratur AB.

Frykedal, K-F., & Chiriac, E-H. (2018). Student Collaboration in Group Work: Inclusion as Participation. *International Journal of Disability, Development and Education*, 65(2), 183-198. Hämtad den 24 januari 2019 från <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1034912X.2017.1363381?needAccess=true>

Gagnon, L-L., & Roberge, G-D. (2012). Dissecting the journey: Nursing student experiences with collaboration during the group work process. *Nurse Education Today*, 32(8), 945-950. Hämtad den 24 januari 2019 från https://ac.els-cdn.com/S0260691711002814/1-s2.0-S0260691711002814-main.pdf?_tid=11477f26-b363-4be2-ac85-63df81359ade&acdnat=1549278045_3bf8fe2ad4319b58bfd3253fcafb187a

Gillies, R-M., & Boyle, M. (2010). Teachers reflections on cooperative learning: Issues of implementation. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 933-940. Hämtad den 24 januari 2019 från https://ac.els-cdn.com/S0742051X09002327/1-s2.0-S0742051X09002327-main.pdf?_tid=4983320d-84b7-45e6-804c-80e8282cd3e8&acdnat=1549285230_b5838c5a43c498cc6550a95a5d41b79e

Goffman, E. (1986). *Frame Analysis. An essay on the organisation of experience*. Bosten: Northeastern University Press.

Hassanien, A. (2006). Students Experience of Group Work and Group Assessment in Higher Education. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 6(1), 17-39. Hämtad den 24 januari 2019 från https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1300/J172v06n01_02?needAccess=true

Hjörtsjö, M. (2006). *Med samarbete i sikte - Om samordnade insatser och samlokaliserade familjecentraler*. Hämtad den 20 januari 2019 från <http://portal.research.lu.se/ws/files/4850756/26621.pdf>

Jakobsson, A. (2001). *Elevers interaktiva lärande vid problemlösning i grupp: en processtudie*. Malmö: Lärarutbildningen i Malmö.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Larsson, S. (2005). Kvalitativ metod - en introduktion. I J. Lilja, & K. Mannheimer (Red.), *Forskningsmetoder i socialt arbete*. (s. 91-128). Lund: Studentlitteratur AB.

Loes, C-N., An, B-P., Saichaie, K., & Pascarella, E-T. (2017). Does Collaborative Learning Influence Persistence to the Second Year of College? *THE JOURNAL OF HIGHER EDUCATION*, 88(1), 62-84. Hämtad den 25 januari 2019 från <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=15e37ef3-95c7-4635-b5fa-0c284cb88cd4%40pdc-v-sessmgr05>

Loes, C-N., Culver, K-C., & Trolan, T-L. (2018). How Collaborative Learning Enhances Students Openness to Diversity. *The Journal of Higer Education*, 89(6), 935-960. Hämtad den 26 januari 2019 från <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00221546.2018.1442638?needAccess=true>

Månson, P. (1982). Roller och symbolisk interaktion. I L-E. Berg, A. Boglind, T. Leissner, & H. Värnlund (Red.), *Medvetandets sociologi: En introduktion till symbolisk interaktionism*. (s. 100- 126). Malmö: Beyronds AB.

Nationalencyklopedin. (u.å.). *Pedagogik*. Hämtad den 13 mars 2019 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/pedagogik>

Skolverket. (2019). Grupparbet. Hämtad den 13 mars 2019 från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/grupparbete---en-utmaning-for-bade-larare-och-elever>

Slusser, S-H., & Erickson, R-J. (2006). GROUP QUIZZENS: AN EXTENSION OF THE COLLABORATIVE LEARNING PROCESS. *Teaching Sociology*, 34(3), 249-262. Hämtad den 25 januari 2019 från <https://www.jstor.org/stable/pdf/20058491.pdf>

Thorsén, D. (2016). Studentengagemang och aktiverande gruppuppgifter-ett exempel. *Högre utbildning*, 6(2), 157-163. Hämtad den 28 januari 2019 från <https://journals.lub.lu.se/hus/article/view/15986/14715>

Trost, J., & Levin, Irene. (2010). *Att förstå vardagen med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB.

Vetenskapsrådet. (2017). God forskningssed. Hämtad den 15 februari från Vetenskapsrådet. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1529480532631/God-forsknings-sed_VR_2017.pdf

Värnlund, H. (1982). Om handlingar och perspektiv. I L-E. Berg, A. Boglind, T. Leissner, & P. Månson (Red.), *Medvetandets sociologi: En introduktion till symbolisk interaktionism*. (s. 31-42). Malmö: Beyronds AB.

Wirtberg, I., & Petitt, B. (1981). *Handbok i grupparbete*. Malmö: Natur och kultur.

BILAGA A

Missivbrev

Hej!

Vi är två socionomstudenter på Mälardalens högskola i Eskilstuna som går sjätte terminen och ska utföra en studie som ska undersöka socionomstudenters upplevelse av grupporienterad pedagogik och dess betydelse.

Deltagandet i studien är frivilligt vilket betyder att du när som helst kan avbryta din medverkan. Undersökningen genomförs genom intervjuer innehållande 22 frågor och tar cirka: 30 minuter att besvara. Frågornas innehåll omfattar den sociala och pedagogiska (lärande) betydelsen av grupparbete.

Intervjuerna görs individuellt och datan behandlas konfidentiellt. Under intervjun kommer vi att använda oss av bandspelare till att spela in intervjun, detta i syfte att gå tillbaka och kunna transkribera innehållet av samtalet. Resultatet av studien kommer endast användas i forskningssyfte och inspelningsmaterialet kommer därefter att förstöras. I uppsatsen kommer inte ert namn eller något annat identifierbart material om er att förekomma, det vill säga ni kommer att hållas anonyma. Under uppsatsen följer vi noggrant vetenskapsrådets etiska riktlinjer (www.vt.se) och därmed poängterar att det som sägs innanför våra väggar också stannar där.

Vi ser fram emot att få träffa er och hoppas att ni vill medverka. Vid eventuella frågor gällande otydlighet i informationen eller annat är du välkommen att kontakta oss enligt nedan.

Mailadress: rai16006@student.mdh.se

Tack på förhand!

Författarna:

Bakhtiar Gharany

Rezgar Abbasi

Handledare:

Namn: Ciro Aparicio

Tel: 016-153449

BILAGA B

Intervjuguide

Inledande frågor

- a. Kön
- b. Född

Grupparbetets socialpedagogiska lärande

1. Hur ser du på grupparbete som arbetsform?
2. Vad har du för erfarenhet av grupparbeten, när det gäller dess betydelse och mening?
3. Vad har du lärt dig av grupparbeten ur ett socialt perspektiv? Det vill säga lärande och fostrande i relation till andra?
4. Anser du att grupparbete har påverkat dina sociala kompetenser/färdigheter generellt? Om JA/NEJ på vilket sätt?
5. Vilken/vilka betydelser har grupparbete haft för dig i form av kommunikation? Med andra i gruppen eller i övrigt.
6. På vilket sätt anser du att grupparbeten har haft betydelse för framtida professionella interaktioner, samarbete och relationer med andra?
7. Hur tycker du att grupparbete har påverkat övriga gruppmedlemmars sociala färdigheter under utbildningens gång?
8. Förutom det du har hittills nämnt vilka andra sociala förmågor har du utvecklat av grupparbete?

Grupparbetets pedagogiska (lärande) betydelse

9. Har du lärt dig något av grupparbeten under utbildningens gång utöver det sociala perspektivet? Om JA/NEJ, vad?
10. Kan du berätta om grupparbetets pedagogiska betydelse? Det vill säga utifrån lärande och fostrande perspektiv?
11. Har dina värderingar och kunskapsfärdigheter påverkats av grupparbeten? På vilket sätt om svaret är JA/NEJ?
12. Vilken betydelse/inverkan har grupparbete haft på samarbetsinlärning (dvs. har du lärt mer eller mindre pga. Samarbetet, hämmande eller utvecklande)?
13. Tycker du att dina samarbetsförmågor har förändrats på något annat sätt av grupparbeten och i så fall hur?
14. Vad har samarbetet i gruppen haft för effekt när det gäller din öppenhet för mångfald?
15. Anser du att grupparbete gett effekt på utbyte av kunskap och idéer? Om JA/NEJ På vilket sätt?
16. Har grupparbete haft betydelse för din utveckling och prestationsförmåga? Om JA, hur?
17. Anser du att du har utvecklat andra pedagogiska förmågor av grupparbeten utöver det du har hittills nämnt? Om JA/NEJ, vilka/vad?
18. Anser du att grupparbete har förberett dig inför framtida utmaningar (dvs. yrkeslivet) och i så fall hur?

Avslutande frågor

19. Är det något mer du vill tillägga?
20. Går det bra om vi återkommer ifall om vi behöver få svar på något nytt?

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Box 883, 721 23 Västerås **Tfn:** 021-10 13 00
Box 325, 631 05 Eskilstuna **Tfn:** 016-15 36 00
E-post: info@mdh.se **Webb:** www.mdh.se